

Ikt. sz.: FFB-41/27-2/2018.

FFB-10/2018. sz. ülés
(FFB-10/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2018. november 6-án, kedden 10 óra 35 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 532. számú
tanácstermében megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása</i>	6
<i>A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/1671. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	6
<i>Bécsi József szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Hozzászólások</i>	7
<i>Tájékoztató az egykori Óbudai Gázgyár talaj- és vízszennyezésének aktuális kérdéseiről, a kármentesítés lehetőségeiről</i>	14
<i>Halmi Orsolya tájékoztatója</i>	15
<i>Dr. Góra Zoltán tájékoztatója</i>	16
<i>Hasznos Gábor tájékoztatója</i>	17
<i>Kérdések, hozzászólások, reflexiók</i>	18
<i>Válaszok</i>	19
<i>Tájékoztató a Paksi Atomerőmű működése során az elmúlt időszakban felmerült problémák, leállások üzemeltetési, szabályozási és hatósági kérdéseiről</i>	24
<i>Pekárik Géza tájékoztatója</i>	25
<i>Fichtinger Gyula tájékoztatója</i>	27
<i>Egyebek</i>	32
<i>Az ülés berekesztése</i>	34

Napirendi javaslat

1. A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/1671. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)

2. Tájékoztató az egykori Óbudai Gázgyár talaj- és vízszennyezésének aktuális kérdéseiről, a kármentesítés lehetőségeiről

Tájékoztatót ad:

Nemzeti Közművek Zrt. képviselője
Miniszterelnökség képviselője
Belügyminisztérium képviselője
Agrárminisztérium képviselője

3. Tájékoztató a Paksi Atomerőmű működése során az elmúlt időszakban felmerült problémák, leállások üzemeltetési, szabályozási és hatósági kérdéseiről

Tájékoztatót ad:

MVM Paksi Atomerőmű Zrt. képviselője
Miniszterelnöki Kormányiroda - NVTNM képviselője
Innovációs és Technológiai Minisztérium képviselője
Országos Atomenergia Hivatal képviselője

4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Schmuck Erzsébet** (LMP), a bizottság elnöke
Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Kepli Lajos (Jobbik), a bizottság alelnöke
 Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Böröcz László (Fidesz)
 Koncz Ferenc (Fidesz)
 Varga Gábor (Fidesz)
 Szászfalvi László (KDNP)
 Hajdu László (DK)

Helyettesítési megbízást adott

Simonka György (Fidesz) Varga Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Bécsi József főosztályvezető (Pénzügyminisztérium)
 Halmai Orsolya kiemelt projektmenedzser (NKM Gázszolgáltató Zrt.)
 Dr. Gonda Zsolt főosztályvezető (Miniszterelnöki Kormányiroda)
 Dr. Góra Zoltán főigazgató (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)
 Hasznos Gábor kármentesítési referens (Agrárminisztérium)
 Tömöri Balázs szakértő (Greenpeace)
 Burján Ferenc önkormányzati képviselő (Budapest III. Kerület Óbuda-Békásmegyer, LMP)
 Béres András önkormányzati képviselő (Budapest III. Kerület Óbuda-Békásmegyer, Párbeszéd Magyarországért)
 Pekárik Géza vezérigazgató (MVM Paksi Atomerőmű Zrt.)
 Számel Péter osztályvezető (Magyar Villamos Művek Zrt.)
 Fichtinger Gyula főigazgató (Országos Atomenergia Hivatal)
 Kádár Andrea helyettes államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium)
 Juhos László elnök (Reális Zöldek Klub)

Megjelentek

Dr. Mógor Mária Judit hatósági főigazgató-helyettes
(Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)
Dr. Kovács Antal kommunikációs igazgató (MVM Paksi
Atomerőmű Zrt.)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 35 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Köszöntök mindenkit. Javaslom, hogy kezdjük el a Fenntartható fejlődés bizottságának november 6-ai ülését, amelyet ezennel megnyitok.

Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, vendégeinket, illetve az ülésre érkezett hallgatóságot. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. Simonka György képviselőtársunk jelezte távollétét, őt Varga Gábor helyettesíti, valamint Hajdu László, Böröcz László jelezte, hogy egy picit késik, tehát ők meg fognak érkezni.

Így megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. A mai ülésünk napirendi pontjaira az alábbiakban tettem javaslatot. Első napirendi pontként Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslatról lesz szó, ennek a részletes vitájáról, a határozati házsabály 44-45. §-a alapján, vitához kapcsolódó bizottság vagyunk. A második napirendi pont tájékoztató az egykori Óbudai Gázgyár talaj- és vízszennyezésének aktuális kérdéseiről, a kármentesítés lehetőségeiről. A harmadik napirendi pont tájékoztató a Paksi Atomerőmű működése során az elmúlt időszakban felmerült problémák, leállások üzemeltetési, szabályozási és hatósági kérdéseiről. A negyedik napirendi pont az egyebek.

Kérem a képviselőtársaimat, hogy aki egyetért a napirendi javaslattal, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Egyhangúlag elfogadtuk. Megállapítom, hogy a bizottság a mai ülés napirendjét elfogadta.

A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/1671. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Első napirendi pontunk a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló T/1671. számú törvényjavaslat részletes vitájának kapcsolódó bizottságként történő lefolytatása a törvényjavaslat egészére vonatkozólag.

Megnyitom a részletes vita első szakaszát, a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdése a)-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát, azaz megfelel-e az Alaptörvényből eredő követelményeknek, a jogalkotás szakmai követelményeinek, valamint a nemzetközi és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, és illeszkedik-e a jogrendszer egységébe.

Köszöntöm az előterjesztő Pénzügyminisztérium képviselőjében Bécsi József főosztályvezető urat. Kérem főosztályvezető urat, hogy a határozati házsabály 44. § (1) bekezdésében foglalt követelmények vizsgálatát segítő, pár szóban foglalja össze az előterjesztés benyújtásának indokait és szabályozási megoldásait. Megadom a szót.

Bécsi József szóbeli kiegészítése

BÉCSI JÓZSEF (Pénzügyminisztérium): Köszönöm szépen. Köszöntök mindenkit, Bécsi József vagyok a Pénzügyminisztérium képviselőjében. A

kormány részéről a pénzügyminiszter volt ennek a törvényjavaslatnak a benyújtója. Néhány általános szót magáról a törvényjavaslatról. Ez a 2017. évi központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat. Úgy látjuk, hogy a 2017. évi költségvetés végrehajtását a fegyelmezett költségvetési politika mellett a stabil államháztartás és az előrejelzésekkel összhangban lévő makrogazdasági folyamatok jellemezték. A törvényjavaslat számot ad arról, hogy a kormány 2017-ben folytatta a kormányzati ciklus elején meghirdetett céljai végrehajtását. Ezek a költségvetési hiány alacsony szinten tartása, az államadósság csökkentése, a foglalkoztatás növelése és az ország növekedési potenciáljának emelése volt, kiegészítve a versenyképesség javításával.

Magának a törvényjavaslatnak néhány számszaki összefoglalójaként, a központi költségvetés további alrendszernek nélkül számított összes bevétele pénzforgalmi szemléletben 13,2 ezer milliárd forint volt, az összes kiadása 14,9 ezer milliárd forint, így a hiánya 1763 milliárd forint lett. Az alrendszereket is tartalmazó államháztartás pénzforgalmi szemléletű összes bevétele 22,2 ezer milliárd forint volt, összes kiadása 23,6 ezer milliárd forint, így a hiánya 1314,5 milliárd forint lett. A kettő közötti különbséget főként az önkormányzati alrendszer pozitív többlete jelentette.

Mindezen folyamatok eredményeképpen az uniós módszertan szerint számított GDP-arányos elsődleges egyenlege pozitív volt, 0,6 százalék, az összesített hiány pedig a tervezett 2,4 százaléknál kedvezőbb, 2,2 százalék volt, szintén uniós módszertan szerint, és a GDP-hez viszonyítva. Az államadósság mértéke az év végére az Eximbank statisztikai beszámítása nélkül 71,3 százalék volt a GDP arányában, az Eximbank beszámításával pedig 73,3 százalék volt. Ezt szerettem volna összefoglalóként elmondani elnök asszony felkérésére, illetve akkor a házszabály 44. § (1) bekezdésében foglalt kérdésekre pedig az előterjesztő képviselőtében azt szeretném mondani, hogy meglátásunk szerint megfelel az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek, illeszkedik a jogrendszer egységébe, megfelel a nemzetközi jogból és európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, valamint megfelel a jogalkotás szakmai követelményeinek is. Valamint szeretném hozzátenni, hogy az ÁSZ természetesen megvizsgálta a zárszámadási törvénytervezetet, és megállapította, hogy a 2017. évi költségvetés végrehajtása a jogszabályi előírásoknak megfelelt, a törvényjavaslat valóságghűen mutatja be a költségvetésre vonatkozó adatokat, információkat, és hogy a törvényjavaslat összeállítása szabályszerű volt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem a bizottság tagjait, ki kíván hozzászólni a részletes vita e szakaszában. De még előtte szeretném jelezni, hogy a többségi és kisebbségi véleményt írásban kell benyújtani, és a leírtaknak el kell hangozniuk a vitában. Előadót nem állíthat a bizottság, a véleményeket a Költségvetési bizottság előadója fogja ismertetni a plenáris ülésen. Megadom a szót Szászfalvi képviselőtársamnak.

Hozzászólások

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! A többségi véleményt szeretném röviden ismertetni.

Az Országgyűlés Fenntartható fejlődés bizottsága megállapítja, hogy a törvényjavaslat megfelel a határozati házszabály 44. § (1) bekezdése szerinti alkotmányosság, jogi és jogalkotási követelményeknek.

A 2017-es év, a megelőző évhez hasonlóan, alátámasztja, hogy a magyar gazdaság stabil növekedési és egyensúlyi pályára állt, erősödése folyamatos, a társadalomban növekvő ütemben folytatódik az életszínvonal emelkedése, javul az emberek életminősége. A kormány 2017-ben folytatta a ciklus elején meghirdetett gazdaságpolitikai céljainak megvalósítását: a költségvetési hiány alacsony mértéken tartását, az államadósság csökkentését, az ország versenyképességének javítását, illetve a foglalkoztatás növelését.

A pozitív munkapiaci folyamatok megerősítése, a magyar gazdaság munkahelyteremtő és munkaerő-megtartó képessége, illetve az ország versenyképessége érdekében a 2017-es év egyik legkiemelkedőbb, legjelentősebb gazdaságpolitikai fejleményei közé tartozik a munkaadói és a munkavállalói érdekképviselőkkel megkötött bérmegállapodás életbelépése. *(A teremben bekapcsolják a világitást.)* Ez nagy segítség. *(Derültség.)*

A kormány nagyszabású otthonteremtési programot hirdetett meg 2015-ben, amely 2016-ban és 2017-ben jelentős eredményeket hozott. 2017-ben 4,1 százalékkal bővült a GDP, jóval meghaladva az EU teljesítményét. A belső keresleten belül a háztartások fogyasztási kiadása a GDP növekedési üteménél gyorsabban, 4,7 százalékkal nőtt, összhangban a háztartások javuló jövedelmi helyzetével. A dinamikus nemzetgazdaságiberuházás-bővülés folytatódott, 2017-ben 18,2 százalékos volt. A külkereskedelem volumene jelentősen nőtt, és ismét jelentős többlettel zárt. Tovább javult hazánk külső egyensúlya.

A foglalkoztatottak száma 1,6 százalékkal tovább növekedett. A versenyszférában foglalkoztatottak száma 2,9 százalékkal emelkedett, míg a közsféra létszáma 3,5 százalékkal csökkent. A foglalkoztatottak száma így a rendszerváltás óta nem látott szintre emelkedett, meghaladta a 4,4 millió főt, és 68,2 százalékos foglalkoztatási rátát eredményezett. Az ország államadósság-szerkezete tovább javult, a devizakitettsége és külső sérülékenysége pedig tovább csökkent. A 2017-es év eredményei tehát a kormány gazdaságpolitikájának sikerességét erősítik meg. Ezért a bizottság támogatja a törvényjavaslat elfogadását. Köszönöm szépen. *(Böröcz László megérkezik.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván még hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Akkor én az LMP-frakció álláspontját kisebbségi véleményként szeretném ismertetni, és megkérem Bencsik alelnök urat, hogy addig vegye át az ülés vezetését.

(Bencsik János, a bizottság alelnöke átveszi az ülés vezetését.)

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Elnök asszonyé a szó.

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP): Köszönöm szépen. Tehát az LMP kisebbségi véleményét ismertetem, és előrebocsátom azt is, hogy nem az általános véleményét, tehát elsősorban ami most a mi bizottságunkhoz tartozó feladatkörökhöz kapcsolódik, tehát erre fogok kitérni.

A 2017. évi költségvetés végső számai igen jelentősen eltérnek az elfogadott, tervezett költségvetéstől. Ennek legfőbb oka, hogy a kormány egy választási költségvetést csinált menet közben a költségvetésből, megnövelte a hiányt 667 milliárd forinttal, a GDP 1,7 százalékaival, és ebből növelte egyes

területek forrásait. Az eredeti tervhez képest több mint 10 százalékkal megnövekedett kiadások relatív forrásbősége mellett is voltak területek, amelyek nem kaptak többet, sőt kevesebbet. Ez mutatja legbeszédesebben a kormány preferenciáit. Ahol még 2017-ben is ínség volt, az a környezetvédelem, az örökségvédelem és az önkormányzati rendszer.

Az épületenergetikai programok szégyentelenül kismértékű támogatásban részesültek, holott a hazai lakosság igen jelentős, energiaszegénységben és méltatlan körülmények között élő hányadának az életminőségét és életszínvonalát ez számottevően javíthatta volna. Kiadási oldalról tartós megtakarítást, levegőtisztasági szempontból pedig csökkenő szennyezőanyag-kibocsátást eredményezett volna. De még a Hungaroring Sport Zrt. is több pénzt kapott, mint az összes lakossági energiahatékonysági program.

Ugyanígy említhető a vízgazdálkodási, vízkárelhárítási művek és egyéb infrastruktúrák megfelelő állapotban tartásának és fejlesztésének elhanyagolása is, vagy az utak, vasutak, a közösségi közlekedés tarthatatlan állapota.

Csak jelképes összegek jutottak a parlagfű elleni közérdekű védekezés támogatására, a kisméretű szálló por koncentrációjának csökkentésére, az ivóvízbázis-védelmi programra, az erdők klímaváltozást figyelembe vevő felújítására, a környezeti kármentesítésre.

Talajaink termőképessége rohamosan csökken: még az agrárminiszter is elismerte a napokban, hogy az elmúlt ötven évben 90 százalékkal csökkent hazánkban a termőföldek mikroorganizmus-tartalma. E téren is sürgős intézkedésekre volna szükség. De az EU-s agrártámogatások hazai felhasználása éppen nem a zöldítés irányába mutat.

Sehol sem tartunk az éghajlatváltozás várható kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás terén, pedig az MTA kutatásai szerint az emiatti károk évente elérhetik akár a GDP 1 százalékát. Különösen fájó, hogy az eddig is elhanyagolható méretű klímavédelmi intézkedésektől még el is vett a kormány. A Nemzeti Erdőprogramon belül az „erdőfelújítás, erdők a klímaváltozásban” sort 131 millió - nem milliárd! - forintról 89 millióra csökkentették; az „erdőtelepítés, erdőszerkezet-átalakítás, fásítás” sort 135,5 millióról 95,7 millióra. Nehéz elképzelni, hogy amikor kétezer milliárdos többlettel gazdálkodik a költségvetés, akkor miért vesznek el 82 milliót attól a területtől, amin túlzás nélkül az életünk minősége múlik a következő évtizedekben, sőt években. A klímaváltozás nagyon durván fogja érinteni érdeinket, a szárazodás, a nyomában járó betegségek, kártevők elképesztő pusztítást fognak okozni. Így érdeinket ugyanúgy pusztulás fenyegeti, mint a talajunkat és a vizeinket.

A költségvetési forrásokkal való bánásmód elfogadhatatlansági indikátora lehetne a beszámoló egyik mondata, mely jól mutatja a kormány közérdeket semmibe vevő, a nemzeti természeti erőforrások, értékek védelmét elhanyagoló hozzáállását. Idézem: “A természetvédelmi őrszolgálat országos létszáma 2017. évben sem változott, továbbra is 250 fő, így 1 főre átlagosan 372 km² működési terület, 34 km² védett természeti terület és 79 km² Natura 2000 terület jutott.” Elképesztő.

Tudni kell ehhez, hogy a szólamaiban bürokráciaellenes kormányunknak 336 jól megfizetett államtitkára, helyettes államtitkára, kormány- vagy miniszteri biztosa van. Ehhez képest az ország egész területén lévő minden természeti érték védelmét mindössze 250 kisfizetésű

természetvédelmi őr kell hogy ellássa. Elképesztő az aránytalanság, és felháborító a kormány felelőtlensége.

De az épített környezeti értékek sem jártak jobban. A Forster Gyula Örökségvédelmi Központot megszüntették, az örökségvédelmet újra lefokozták, most már a felismerhetetlenségig. Eközben a gazdasági társaságok számára járó támogatások kulturális és örökségvédelmi területen a húszszorosukra nőttek, 19 milliárdra.

A környezetügyet érintő kiadások még csak köszönő viszonyban sincsenek a Nemzeti Környezetvédelmi Programban, a Természetvédelmi Alaptörvényben és a Biológiai sokféleség megőrzésének nemzeti stratégiájában foglaltakkal, melyek a magyar emberek egészséges környezethez való, az Alaptörvényben is deklarált jogai érvényesítéséről, a természeti erőforrások védelméről szólnak, és számos feladatot fogalmaznak meg, amelyeket végre kellene hajtani. A Fidesz-KDNP-kormány ehelyett totális támadást folytat a környezet védelmének több évtized alatt kialakított pozíciója ellen. A lefokozás, bedarálás az intézményrendszer szétverésével kezdődött, a jogi környezet felpuhításával, a környezeti érdekek érvényesítéséért kiálló civil szervezetek ellehetetlenítésével folytatódott, és ezeket az intézkedéseket koronázza meg a költségvetés.

Újabb indikátorként szolgáljon: a környezetügyi hatósági szempontból lepuhított, a környezeti érdekeket - különösen a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások esetében - képviselni nem tudó kormányhivatalok 2017-ben 100 milliárd forint többletet kaptak, miközben a jelentős állami környezetvédelmi feladatokat átvállaló civilek támogatására csak 80 millió forint jutott.

Összefoglalva tehát azt mondhatjuk, hogy ez a zárszámadás környezetvédelmi szempontból nem elfogadható. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök asszonynak visszaadom az ülés vezetését.

(Schmuck Erzsébet, a bizottság elnöke átveszi az ülés vezetését.)

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke a továbbiakban
ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem képviselőtársaimat, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Jelzésre:)* Bencsik alelnök úrnak adom meg a szót.

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Néhány apró észrevételt azért fűznék az elnök asszony által ismertetett kisebbségi véleményhez.

A lakossági épületenergetika mellett van állami és önkormányzati fenntartásban működő középületeket érintő épületenergetikai program is. Magának az államnak és az önkormányzatoknak elsődleges feladata az, hogy a közszolgáltatásokat végző intézményeknek helyet adó épületek korszerűsítése történjen meg. Ebbe beletartoznak az iskolák, óvodák, bölcsődék, művelődési házak, de beletartoznak azok a középületek is, amelyek a rendvédelem, a rendfenntartás területén teljesítenek szolgálatot, legyenek azok akár a rendőrség fenntartásában, rendőrkapitányságok vagy büntetés-végrehajtási intézetek, vagy akár a Magyar Honvédség fenntartásában lévő laktanyák, egészségügyi intézmények, kórházak, szociális intézmények. Ha mindezeket

figyelembe vesszük, akkor az elmúlt években, így a 2017-es esztendőben is, jelentős hazai és európai uniós költségvetési forrásokat biztosított a magyar kormány ezen épületek korszerűsítésére.

Ezt azért tartom fontosnak kiemelni, mert a lakossági tulajdonban lévő épületek, akár lakóépületek energetikai korszerűsítése is meglehetősen fontos, de mégis a közsférába tartozó épületek felújítása az, amely egyrészt jelentős mértékű energiamegtakarítás következtében jelentős költségvetési megtakarítást is eredményez - tehát a közszolgálatok fenntarthatósága, pénzügyi és környezeti fenntarthatósága ezzel növekszik -, de minden ilyen épületenergetikai, épületkorszerűsítési beavatkozás az adott szolgáltatás minőségét is érinti. Tehát növekszik az adott szolgáltatás minősége, legyen az éppen az oktatás vagy az egészségügy területén található szolgáltatás, és ezen túlmenően az ott dolgozók munkakörülményeit is jelentős mértékben befolyásolja pozitív irányban.

Tehát szeretném kiemelni még egyszer, hogy az államnak és az önkormányzatoknak elsődleges feladatuk a közszolgáltatásokat nyújtó épületek, a közösségi tulajdonban lévő épületek felújítása, korszerűsítése, energiahatékonyságának növelése. Emellett persze a lakossági épületenergetika területén is történt kormányzati támogatás. Kamatmentes kölcsönök vehetők igénybe annak érdekében, hogy a lakosság is a saját tulajdonában, a saját lakhatási feltételeit biztosító épületekben, épületeken is el tudja végezni ezeket a korszerűsítéseket.

Az önkormányzatok finanszírozásával kapcsolatosan, miután én húsz évet eltöltöttem polgármesterként az önkormányzati világban, azért azt szeretném jelezni, hogy vannak bevételeik is az önkormányzatoknak, és az állami közfeladatok ellátása mellett a saját feladatkörbe, saját hatáskörbe tartozó feladatok ellátásához a saját bevételek rendelkezésre állnak. Megint csak fenntarthatósági kérdés, hogy az önkormányzatok a fejlesztési, beruházási döntéseiket valóban fenntarthatósági, akár pénzügyi-gazdasági szempontból fenntartható módon végzik vagy végeztetik-e el. Inkább az a probléma szokott előfordulni, hogy az önkormányzatok is szeretnének a népelemlézetben nagy nyomokat hagyó életműveket megvalósítani, amelyek sokszor a pénzügyi teljesítőképesség határain jóval túlmutatnak, és ezért akár közép- vagy hosszú távon gazdasági, pénzügyi, fenntarthatósági problémákat idéznek elő. De összességében azt kell mondani, hogy az önkormányzatok finanszírozása, az átengedett bevételek és a saját bevételek figyelembevételével, megítélésem szerint alapvetően rendben van.

Az örökségvédelem területén voltak ugyan intézményi változások, amit még nekem is nehéz lekövetnem - ebben igazat adok az elnök asszonynak -, ugyanakkor azt is látom, legalábbis a saját választókerületemben én azt tapasztalom, hogy az elindított örökségvédelmi beruházások folyamatosan történnek. Részben az állami tulajdonban, részben önkormányzati tulajdonban és valamikor magántulajdonban lévő épületeken is az örökségvédelmi előírásoknak megfelelő felújítások történnek. Én azt tudom mondani, hogy az elmúlt közel harminc év gyakorlati tapasztalatait magam mögött tudva az elmúlt három-négy esztendőben hangsúlyosan megnövekedett azoknak a középületeknek a felújítása, akár a Nemzeti Kastély- és Várprogram keretében, amelyek közösségi tulajdonban vannak, és közösségi funkcióval rendelkeznek.

Éghajlatváltozás területén az a helyzet, tisztelt elnök asszony, hogy abban az időszakban, amikor ön is szolgálatot teljesített a környezetvédelem

állami irányítása területén, egy olyan éghajlatváltozási stratégia került megalkotásra, amely kifejezetten csak a kibocsátáscsökkentéssel foglalkozott, és az alkalmazkodásra való felkészüléssel kapcsolatosan legfeljebb általánosságban megnyilvánuló frázisok sorakoztak egymás után. A néhány héttel vagy egy héttel ezelőtt elfogadott 2. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia a kibocsátáscsökkentési kötelezettségek tiszteletben tartása mellett hangsúlyosan foglalkozik az alkalmazkodási feltételek megteremtésével is, amely megjelent menet közben a mindennapi döntéshozásban, a beruházások szervezésében, előkészítésében, megvalósításában, hiszen az önkormányzatok sokasága a már említett épületenergetikai programok mellett komoly vízgazdálkodással, vízkárenyhítéssel, villámárvizekre való felkészüléssel kapcsolatos vízgazdálkodási beruházásokat hajt végre országszerte, minden megyében, ugyancsak európai uniós és hazai költségvetési források igénybevételeivel, a területi operatív program keretében.

Ezen túlmenően pedig az öntözési programmal kapcsolatosan megszülettek azok a keretstratégiák, és jelenleg dolgozik a Belügyminisztérium azon az intézkedési, cselekvési terven, amely az elkövetkezendő 3-4 esztendőben a szükséges pénzügyi források biztosítása mellett törekszik arra, hogy helyreállítsa azokat a természetes víztesteket, amelyek tudják biztosítani a mezőgazdasági műveléshez szükséges öntözővizet a változó éghajlat mellett is.

Ami pedig a természeti erőforrásokhoz, a környezethez való rekreációs hozzáférést illeti, azt azért le kell szögezzük, hogy az elmúlt években, 3-4 esztendőben jelentős infrastruktúra-fejlesztés valósult meg a turistaútvonalak mentén, a Bejárható Magyarország Program keretében. Ezen túlmenően is számos turisztikai attrakció-fejlesztés valósult meg tanösvények felújításával, de élőhelyek rehabilitációjával, akár védett barlangok védettségének növelésével, denevérpopulációk tisztaságának szaporodásának biztosításával, látogatóközpontok épültek, amelyeket én azért emelnék ki, mert ennek az infrastruktúrának a rendelkezésre bocsátása a használók számára azzal is járhat, hogy ha kellő szemléletformálás társul mellé, akkor ezeknek a természeti erőforrásoknak a használata, illetve meglátogatása sokkal kisebb civilizációs lábnyommal fog megvalósulni, mint ahogy ez az elmúlt évtizedekben történt. Mert nem minden erdőjáró ember az, aki szereti és óvja is a természetet, hiszen azt tapasztaltuk, hogy megfelelő infrastruktúra nélkül az erdeinket, természetvédelmi területeinket járó, mondjuk úgy, hogy turisták sokszor úgy közlekednek, mintha a városban vagy az autópályán közlekednének, és ahol éppen a flakonból kifogy az itókájuk, vagy a szendvicsnek fölöslegessé vált a műanyag burkolata, akkor azt ott dobják el, ahol éppen ez végbement. Ezek az infrastruktúra-fejlesztések ebben nyújtanak segítséget. Én azt tapasztalom, hogy a nemzeti parki őrszolgálat mellett a helyi polgárőrségek is egyre aktívabban vesznek részt ezeknek a területeknek az őrzésében, védelmezésében, és igyekeznek segítséget nyújtani az arra járók számára, hogy tartsák be azokat a közösségi szabályokat, amelyek egyébként mindenkire vonatkoznak.

Számomra az igazi problémát az jelenti a zárszámadással kapcsolatosan, hogy itt mennyiségi számokról van szó, itt mindig a kasszáról beszélünk, de a mennyiségi növekedés nem mindig jár együtt a minőségi növekedéssel, tehát az a 4 százalékos fölötti GDP-emelkedés nem feltétlenül tükrözi a fenntarthatóságnak a keményebb részébe tartozó pozitív irányú változások sokaságát, mert a fogyasztás növekedése mindig kétélű. Miben

jelentkezik a fogyasztás? Felhalmozás jellegű, vagy éppen valamiféle kulturális élmény, vagy éppen a testi-lelki-szellemi egészséget szolgáló javak vételezése? Óriási különbség. Az egyik inkább környezeti lábnyomot keletkeztet, már az előbbi, az utóbbi pedig valóban egy minőségi és életminőségben bekövetkező pozitív változással jár együtt. Egy zárszámadás esetén elég nehéz ezeket a kérdéseket szétválogatni, de egy Fenntartható fejlődés bizottsági ülésen azért ennek is el kell hangoznia, hogy a mennyiségi növekedés nem feltétlenül jár együtt minőségi változással és minőségben való növekedéssel. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem képviselőtársaimat, kívánnak-e szólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Úgy látom, nem. Mielőtt megkérném a Pénzügyminisztérium képviselőjében Bécsi József főosztályvezető urat, hogy reagáljon, szeretnék két rövid megjegyzést tenni alelnök úr hozzászólására.

Az egyiket már csak a megszólíttatás okán is. Több mint 16 évvel ezelőtt voltam a Környezetvédelmi Minisztérium helyettes államtitkára egy évig. Szeretném kiemelni azt, hogy 16 évvel ezelőtt egészen más volt a klímahelyzet, mint most, 2018-ban. 2002-ben még valóban kiemelt prioritás volt Magyarországon a szén-dioxid-csökkentés, hiszen az igaz, hogy Magyarországon abban az időszakban a rendszerváltás utáni nehézipar összeomlása miatt már elkezdett csökkenni a szén-dioxid-kibocsátás, de nem megfelelő mértékben. Igazából az ív, ami 2014-ig tartott a szén-dioxid-kibocsátás terén, az összefüggött azzal, hogy 2008-2009-ben egy gazdasági-pénzügyi világválság is volt, és így Magyarország 2014-ig gyakorlatilag a szén-dioxid-kibocsátást ennek a két tényezőnek köszönhette.

Viszont 2014 után a helyzet megváltozott, és azt látjuk, hogy Magyarországon 2015-től a szén-dioxid-kibocsátás nő. Az alkalmazkodási feladatok - a Magyar Tudományos Akadémia is az első kutatást az alkalmazkodási feladatok vonatkozásában 2007-2008-ban kezdte el. Tehát igazából az alkalmazkodási feladatok, ahogyan a klímaváltozás felgyorsult, és napjainkba láncreakciószerűen berobbant, tehát hogy akkor kezdődött el, és az alkalmazkodási feladatok igazán most váltak kritikus kérdéssé. Azt gondolom, hogy a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia és klímaváltozás vitájának nem most van itt a helye, viszont az biztos, hogy a klímaváltozás tekintetében az alkalmazkodás vonatkozásában óriási feladatok állnak a kormányzat előtt.

A másik megjegyzés, hogy tulajdonképpen a kormánynak is szándékában volt európai uniós forrásokból támogatni a lakosság energetikai korszerűsítését. Valami megváltozott, ezt váratlanul állította akkor le a kormány. Abban nincs vita közöttünk, hogy nyilván a középületek energiahatékonysági kérdése kulcskérdés. A Pénzügyminisztérium főosztályvezetőjének adom át a szót.

BÉCSI JÓZSEF (Pénzügyminisztérium): Köszönöm szépen. Nincs mandátumom részleteiben vitatni, vitát lefolytatni. Azt gondolom, hogy a napirend szerint, ami nekünk feladatul adódott, a házszabály 44. § (1) bekezdés szerinti kérdésekre megadtam a választ. Azt gondolom, hogy az előterjesztő részéről igen, alkalmas, és igen teljesíti mind a négy feltételt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A részletes vita ezen szakaszát lezárom.

Áttérünk a második szakaszra. Képviselői módosító javaslatot nem nyújtottak be, így kérdezem, hogy a bizottság tagjainak van-e módosító javaslat benyújtására irányuló szándéka. *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyet nem látok.

Megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben bizottságunk dönt a részletes vita lezárásáról, a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról.

Kérdezem a bizottságot, hogy lezárja-e a részletes vitát. Aki támogatja, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. A bizottság egyhangúlag lezárta a részletes vitát.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadja és benyújtja-e a részletes vitát lezáró jelentést. Aki támogatja, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* 6 igen. Ki tartózkodott? *(Senki sem jelentkezik.)* Nem szavazza meg, ellene volt? *(Szavazás.)* 2 nem. Köszönöm szépen.

A házszabályban foglaltaknak megfelelően kérem, hogy jelezzék, ha kisebbségi véleményt fogalmaznak meg a törvényjavaslat vizsgált részei tekintetében. A többségi és a kisebbségi véleményeket az ülés után, legkésőbb 2018. november 7-én 12 óráig kell benyújtani a frakcióknak. Ehhez ülés után megküldjük a megfelelő nyomtatványt. A bizottsági vélemény a jelentés részét képezi, míg a kisebbségi vélemény a jelentés függelékeként jelenik meg. Köszönöm az előterjesztőnek a részvételét, és a napirendi pontot lezárom.

Tájékoztató az egykori Óbudai Gázgyár talaj- és vízszennyezésének aktuális kérdéseiről, a kármentesítés lehetőségeiről

A második napirendi pontunk keretében tájékoztatást kértünk az egykori Óbudai Gázgyár talaj- és vízszennyezésének aktuális kérdéseiről, a kármentesítés lehetőségeiről. Tisztelettel köszöntöm a napirendi ponthoz meghívott szervezetek képviselőiben Halmai Orsolya projektmenedzser asszonyt az NKM Földgázszolgáltató Zrt. Képviselőiben, dr. Gonda Zsolt főosztályvezető urat a Miniszterelnöki Kormányirodától, dr. Góra Zoltán tűzoltó vezérőrnagy főigazgató urat, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság vezetőjét, továbbá munkatársát, dr. Mógor Mária Judit tűzoltó dandártábornok hatósági főigazgató-helyettes asszonyt, és Hasznos Gábor kármentesítési referens urat az Agrárminisztériumtól.

Tájékoztatásul jelzem, hogy meghívtuk még a Miniszterelnökséget, illetve rajtuk keresztül az illetékes környezetvédelmi hatóságot, valamint Bús Balázs urat, Óbuda-Békásmegyer polgármesterét is, de egyik meghívottunk sem kívánt élni a részvétel lehetőségével.

Tisztelt Bizottság! A téma napirendre tűzésének oka és célja kettős. Egyrészt, hogy a bizottság tájékozódjon az Országos Környezeti Kármentesítési Program végrehajtásának helyzetéről, pontosabban kezdjen el tájékozódni, másrészt, hogy áttekintse, hogy a főváros egyik frekvenciált területén egy jelentős környezetszennyezés felszámolására 23 év miatt nem volt elég.

Az érintettek bevonásával szervezett beszélgetés remélhetőleg elmozdulást jelent a probléma megoldásának az irányában. Fontos ezért, hogy a bizottság képet kapjon a jogszabályi keretek, a hatósági engedélyezési és ellenőrzési munka megfelelőségéről, a környezeti kárfelelősség és

biztosítékadás hiányosságairól, az operatív beavatkozásokat hátráltató körülményekről.

Szomorú sajátossága még a témakörnek, hogy nemcsak a régi szennyezésekkel kell szembenézni, de számos példa van újak kialakulására is, például Kiskunhalas esetében. Az Alaptörvény P) cikkére hivatkozva nem szabad megengedni, hogy a károkozók kibújjanak a felelőség alól, biztosítani kell, hogy a szennyező fizessen. Egyértelmű pénzügyi felelőség meghatározására, biztosíték adására, sőt akár biztosítás előírására lenne szükség minden, veszélyes anyagokkal kapcsolatos tevékenység esetében.

Szeretnék három kérdést feltenni, mielőtt meghívottainkat megkérném, hogy a tájékoztatót tartsák meg, és nagyon örülnék, ha ezekre a kérdésekre megpróbálnának reagálni.

Fontos kérdés az, hogy azt lássuk, hogy mi volt az eddigi késlekedés oka. Az is fontos, hogy tudjuk, mikorra, milyen forrásból várható a terület kármentesítése, melyik cég, szervezet felelős a munka végrehajtásáért. A szennyezés milyen kockázatot jelent a környéken lakók egészsége, a térség fejlesztésében érdekeltek szempontjából, illetve a felszín alatti vizek, a vízbázis és a Duna szennyezésében? Azt is szeretném megkérdezni, hogy milyen tájékoztatót, egyeztetést terveznek a környék lakosságával, a kerülettel, a fővárossal.

A tájékoztatót a meghívóban feltüntetett sorrendben javaslom. Így először megadom a szót Halmai Orsolya asszonynak.

Halmai Orsolya tájékoztatója

HALMAI ORSOLYA (NKM Földgázszolgáltató Zrt.): Köszönöm szépen. Az első kérdés akkor, vagy inkább lehetne ezt a dolgot komplexen kezelni. A terület tulajdonosai a Fővárosi Önkormányzat és a Graphisoft Park, a kármentesítésért felelős pedig a korábban Főgáz, most NKM Földgázszolgáltató Zrt.

A kármentesítés költségeit is az NKM Földgázszolgáltató Zrt. fizeti, erre a célra van céltartalék félretéve, illetve történeti okokból a korábbi tulajdonosok, az RWE, ami most Innogy, illetve a Fővárosi Önkormányzat is hozzájárul jelentősebb összeggel a kármentesítéshez, amennyiben ez megkezdődik.

A kármentesítés költségével kapcsolatban azt tudjuk elmondani, hogy jelen pillanatban folyamatban van ennek a becsült értéknek a meghatározása. Ez abból adódik, hogy kivitelezői közbeszerzési pályázatot kívánunk kiírni majd a kivitelező kiválasztására. A műszaki ellenőr szerepet betöltő mérnökellenőr-csapat dolgozik, ami egy konzorcium, ők dolgoznak jelen pillanatban a becsült érték meghatározásán. Ezt egyébként a közbeszerzési törvény is megkívánja, hogy amikor kiírjuk majd a közbeszerzést, akkor rendelkezünk egy egy évnél nem régebbi becsült értékkel. Tehát ez a becsültérték-meghatározás a jelenleg határozatba foglalt technológián alapul. Ezek a határozatok 2015 júliusában lettek jogerősek, és egy bizonyos technológiát rögzítenek nagyon részletesen, aminek a mentén ezt a kármentesítést el kell majd végeznünk, illetve végeztetnünk.

A becsült érték meghatározása tehát jelenleg folyamatban van, illetve a határozatokkal kapcsolatban azt tudjuk elmondani, hogy ez a 2015-ös határozat az alaphatározat, amire szoktunk hivatkozni, ami a kármentesítést elrendeli. Ennek kértük a hosszabbítását 2017 októberében, mivel még a kármentesítési eljárást nem tudtuk megkezdeni, és ezt a határidő-

hosszabbítást idén, októberben kaptuk meg a másodfokú környezetvédelmi hatóságtól. Ez azért történt így, mert az elsőfokú határozatot a Graphisoft Park megfellebbezte, és ezt követően pedig többkörös tényállás tisztázásra volt szükség mind a másodfokú környezetvédelmi hatósággal, mind pedig a másodfokú vízügyi hatósággal.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más? Most a kérdésekre igyekezett válaszolni. Eredetileg is ezeket kívánta elmondani?

HALMAI ORSOLYA (NKM Földgázszolgáltató Zrt.): Talán a kockázattal kapcsolatban annyit szeretnék elmondani, hogy egyrészt ma reggel kaptunk a katasztrófavédelemtől, de ha esetleg a katasztrófavédelem ezzel kapcsolatban kíván valamit mondani, akkor... Tehát ez a levél azt mondja... - bocsánat, megnézem, nehogy pontatlanul idézzem a szavakat. *(Rövid szünetet tart.)* Tehát ez a levél azt mondja, hogy mind a katasztrófavédelem 2018. október 19., 24. és 25. napján vett mintáiból, illetve a Greenpeace Magyarország Egyesület által 2018. október 9-én végzett vízminavétellel kapcsolatban elkészültek a vizsgálati jegyzőkönyvek, és ezek alapján nem lehet megállapítani a Duna folyam mint felszíni víz szennyezettségét.

A másik, amit szeretnék hozzáfűzni, az az, hogy nincsen tudomásunk arról, hogy valaha is felmerült volna az ivóvízzel kapcsolatos bármilyen probléma, szennyezettség. Én biztos vagyok benne, hogy ott folyamatos mintavételek, laborvizsgálatok történnek, soha semmilyen ezzel kapcsolatos probléma nem merült fel tudomásunk szerint.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem Gonda Zsolt főosztályvezető ura, hogy most kíván szólni, vagy később.

DR. GONDA ZSOLT (Miniszterelnöki Kormányiroda): A kolléganőm által elmondottakkal egyetértek, tisztelt elnök asszony, mint a tulajdonosi joggyakorló képviselője a szakmai álláspontot osztom én is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérem dr. Góra Zoltán főigazgató urat, hogy tartsa meg a tájékoztatóját a bizottság számára.

Dr. Góra Zoltán tájékoztatója

DR. GÓRA ZOLTÁN főigazgató (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! A katasztrófavédelem vízügyi és vízvédelmi szakhatóságként jár el a környezetvédelem hatósági eljárásában. A legutóbbi ilyen, a már említett alaphatározatban foglalt végrehajtási határidőkkel kapcsolatos ügy volt. Ebben a katasztrófavédelem a szakhatósági állásfoglalásában az alaphatározatban foglalt egyes kötelezettségek végrehajtására vonatkozó határidőkkel összefüggésben kifogást nem emelt. Egyebekben pedig a szakhatósági állásfoglalásban rögzítettük, hogy indokolt a leghatékonyabb megoldás elve szerint az elérhető legjobb technika alkalmazását, ezt egyébként a szakhatósági állásfoglalásban részletesen indokoltuk is.

Ezen túlmenően szeretném arról tájékoztatni a bizottságot, hogy az előbb elhangzott mérési időpontok és adatok alapján a Duna folyamban, tehát a felszíni vízben valóban nem volt megállapítható szennyezettség, azonban a

partoldalból, csurgalékvizekből megállapítottunk naftalinra, arzénra, benzolra és benzolszármazékokra vonatkozó szennyezettséget, tehát ezek kimutathatóak voltak. Ezzel kapcsolatban egyébként a mai napon a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság tart a témában egy egyeztetést. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretném még megkérni Hasznos Gábor urat, hogy a kármentesítési helyzetről szóljon néhány mondatot.

Hasznos Gábor tájékoztatója

HASZNOS GÁBOR (Agrárminisztérium): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Köszönöm a lehetőséget, hogy kicsit a kármentesítés szélesebb spektrumáról is szót adhatunk ebben a kérdésben, hiszen ez a történet már egy nagyon rég ismert környezetvédelmi problémát takar.

Tehát 1913 óta használták azt a technológiát, aminek a nyoma jelenleg még mindig ott van a területen, és jelentős előrelépések történtek ennek a felszámolásában, ezt szeretném hangsúlyozni. Azt is hangsúlyozni szeretném, hogy itt nem állami beavatkozásról van szó, hiszen az Óbudai Gázgyár, ahogy hallottuk is itt a privatizációs ügyek során, tehát a kárfelelősségi kérdések tisztázása során megvan a felelőse, hogy ki végzi ezt a feladatot. Tehát itt nem állami költségvetésből kell ezt a problémát megoldanunk.

Maga a történet a kilencvenes években már különböző környezetvédelmi felülvizsgálatok és egyebek keretében kezelt volt, a veszélyes hulladékok elhelyezésének a problémája ismert volt. Maga a kármentesítés 2004-ben indult. Ugye, itt a felvezető kérdésekben elhangzott az, hogy mi történt ez alatt a hosszú időszak alatt az ügyben, tehát azt fontos tudni, hogy az OKKP 1996-ban egy kormányhatározattal elindult, de a jogi szabályozás gyakorlatilag 2000 óta létezik Magyarországon, 2000 óta beszélhetünk környezetikár-felszámolásról, kármentesítésről.

A hatóság tehát ennek megfelelően tudott igazán érdemben először eljárni, intézkedéseket tenni. Ez egy 27 hektáros terület, aminek maga a tényfeltárása, tehát hogy a szennyezettség milyen kiterjedésű, milyen mértékű, ennek milyen kockázatai vannak, és mik azok a terjedési irányok, amiket meg kell akadályozni, tehát maga a kockázatfelmérés arról szól, hogy megnézni, kik a hatásviselők - a lakosság, a felszín alatti vizek, élővíz, élővilág, talaj, egyebeket sorolhatnám -, és ezeket hogyan lehet egy elfogadható biztonsági helyzetbe hozni a kárfelszámolás során. Tehát alapvetően kockázatkezelési szempontú a környezeti kármentesítés.

Ekkora nagy területen a feltárás elvégzését csak ütemezetten lehetett megvalósítani, és ezt a kötelezett valahol a déli részéről a telephelynek kezdte el, tehát a mai napon, amiről beszélünk, gyakorlatilag az egykori gázgyári telephelynek csak az északi kisebb csücske, ami annyiban bonyolultabb, hogy valóban ez az egyik legszennyezettebb terület, és a területen ipariműemlékvédelemű épületek találhatóak, tehát igazán ezek környezetéből műszaki beavatkozást végrehajtani egy bonyolult feladat, komoly kihívás.

Gond még az, hogy maga a terület használata is folyamatosan kérdés volt. A kockázati megközelítésből adódik az, hogy nem mindegy, hogy azt a területet a megtisztítás után mire fogják használni. Tehát, ha oda egy lakóparkot építünk, ahol 24 órában családok élnek, ott inhalációs és bármilyen más felvétele van a szennyező anyagnak, akkor egy sokkal szigorúbb határértékre kell megtisztítani a területet. Tehát mindezeket

figyelembe kellett venni, és ismereteim szerint ez a kérdés, hogy mire fogjuk használni a területet, és ennek az eldöntetlensége nagyon sokáig hátráltatta a folyamatot.

Közben kiraktam egy kis kötetet a bizottság tagjai részére, ugyanis a környezeti kármentesítési program 22 éve létezik, tehát a 20. éves születésnapra volt egy országos környezetikár-mentesítési konferencia, amire készítettük ezt a kis kiadványt, tehát ebben részletesen le vannak írva a főbb szempontjai a program működésének, hogyan épül fel a program, szívesen ajánlom mindenki figyelmébe. Nem akarok túlzott részletekbe menni, hogy maga a program alprogramokból épül fel, hiszen annak idején, még a kilencvenes években a tervezők már látták azt, hogy itt, Magyarországon a sajátos ipartörténeti múltból rengeteg állami feladat fog előkerülni. Jelenleg azt tudom mondani, hogy 885 folyamatban lévő kármentesítési ügy van, amiből 139 állami feladatkörbe került besorolásra, és ebben még nincsenek benne azok az ügyek, amik még igazán érdemben el sem indultak. Tudunk olyan régi iparterületről, ami a privatizációs ügyek során magánkézbe került, de a magánvállalkozás csődöt mondott, és elkezdődött egy ilyen tulajdonosi szétaprózódás, ami a hatóságok számára már egy lehetetlen állapotot hozott létre, és ezekben az ügyekben nagyon nehezen lehet előremenetelni. Erre több kezdeményezést tettünk már, hogy ezeket a nagyon problémás, régi, hátrahagyott ügyeket újból górcső alá vegyük, és újból valamilyen megoldást tudjunk erre találni.

Lehet, hogy kicsit hosszú voltam, és túlzottan próbáltam körbejárni a dolgot, de ha konkrét kérdések merülnek fel, akkor arra talán egyszerűbben fogok tudni válaszolni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem először a bizottság tagjait, hogy ki kíván kérdezni, hozzászólni. *(Jelzésre:)* Bencsik alelnök úrnak adom meg a szót.

Kérdések, hozzászólások, reflexiók

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tudjuk azt, hogy a nemzeti vagyon privatizációja során az energetikai szektor jelentős része is részben külföldi tulajdonba került, és a Főgáz Zrt. sem volt ettől mentes, tehát ott is hosszú időn keresztül külföldi dominanciával történt meg a vállalat irányítása. Az én kérdésem az, hogy ebben az időszakban milyen érdemi kármentesítéssel kapcsolatos intézkedések történtek a Főgáz Zrt. részéről.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Parancsoljon!

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Egy rövid kérdésem van. A Duna alacsony vízállása mit jelent ebben az ügyben? Magasabb vízállás esetén csak nem látható a károkozás bizonyos része, vagy magasabb vízállásnál ezek a szivárgások megszűnnek, vagy bizonytalan, hogy vannak?

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nekem is lenne kérdésem. Halmai Orsolya projektmenedzser asszony mondta, hogy most folyik annak a felmérése, hogy körülbelül mennyibe fog kerülni ennek a kármentesítése. 2015 márciusában, amikor a főváros határozott arról, hogy végre kell hajtani a területen a kármentesítést, akkor 10 milliárd forintra becsülték, és amint kiderült, nem

találtak vállalkozót, amikor meghirdették ezt a felhívást. Akkor azt hallottuk, hogy már akkor több tízmilliárd forintba kerülhet a kármentesítés, tehát nagyon alulbecsült akkor ennek az összege. Bár később fogjuk megtudni, hogy most a szakértők mire jutnak, viszont a másik oldalról érdekes, hogy akkor a Földgázszolgáltató Kft.-nek, akinek a kötelezettsége ezt fedezni, milyen forrás áll rendelkezésre. Vajon képesek lesznek-e arra, hogy ha ez több tízmilliárd forintba fog kerülni, akkor ezt fedezni tudják?

Egy másik kérdés az is, hogy nem tudom, most ebben a mostani felmérésben ezzel mi módon foglalkoznak, hogy amikor 2015 márciusában ez a döntés megszületett, akkor azt lehetett tudni, hogy a tervekben közel 700 ezer tonna talaj eltávolítása szerepelt, amiből akkor azt mondták, hogy közel 200 ezer tonnát el is szállítanak és ártalmatlanítanak, a fennmaradó szennyezett talajt pedig a helyszínen ideiglenesen deponálják. Tehát, hogy az ezzel kapcsolatos kérdések most hogyan állnak. Ha erre tud válaszolni, ez jó lenne.

Hasznos Gábor úrhoz is van kérdésem. Azt gondoljuk, hogy nagyon fontos lenne mihamarabb a kármentesítési programot felgyorsítani. Van információ arról, hogy az Agrárminisztériumban gondolkodnak egy barnamezős beruházási program elindításán, amit, azt hiszem, hogy nagyon fontos lenne összekapcsolni egy zöldfelületi stopppal, tehát hogy a zöldmezős beruházásoknak véget kellene vetni, sok ok miatt, ezt most nem sorolom fel. Hogyan látják az esélyt arra, hogy felgyorsítva az Országos Kármentesítési Program nagyobb ütemben menjen, mint ami az elmúlt időszakban történt?

Van-e további hozzászólási szándék? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Akkor megadom a szót válaszadásra.

Válaszok

HALMAI ORSOLYA (NKM Földgázszolgáltató Zrt.): Köszönöm szépen. Az első kérdés, Bencsik úr kérdése. A kármentesítés tulajdonképpen folyamatos volt szakaszokban. 2009-2010-ben történt meg a gáztartó alapok elbontása, és az ott található veszélyes hulladék kiszállítása és ártalmatlanítása, illetve az úgynevezett száraz tisztító épület alapjaiból a veszélyes hulladék kitermelése és elszállítása mint tényleges kármentesítési tevékenység.

A vízállással kapcsolatos kérdésre azt tudjuk mondani, hogy ez a csurgalékkifolyás a partfalból extrém alacsony vízállásnál figyelhető meg. amikor magas a vízállás, akkor egyrészt a Duna víztömege ezt a kifolyást azért akadályozza. Az, hogy ilyenkor van-e kifolyás, az bizonytalan. Nagy valószínűséggel nincsen, de ezt száz százalékra nyilván nem lehet mondani, de valószínűleg ilyenkor nincsen.

Azzal kapcsolatban, hogy a kármentesítésre szánt összeg. A műszaki beavatkozási terv költségbecslés része ez 2015-ben az elfogadó határozat alapját képezte, ez 9,5 milliárdra becsülte akkor ezt a kármentesítést. Amikor 2017-ben lezajlott a kivitelezői közbeszerzési pályázat, akkor sajnos csak egyetlen ajánlat érkezett, ami ezt jelentős mértékben meghaladta, de mivel egyetlen ajánlat volt, ezért nem tudtuk felmérni azt, hogy ez piaci árnak tekinthető-e, vagy csak ennek az egy darab pályázónak az elképzelése volt, hogy ő ennyiért tudná ezt megvalósítani. Ezért folyik jelen pillanatban a becsültérték-meghatározás, hogy kapjunk egy aktuális képet arról, hogy a jelenlegi piaci környezetben milyen árra számítsunk ezzel kapcsolatban.

Nemcsak jogszabályi kötelezettség, de nyilván mi is szeretnénk tudni, hogy mire számíton ezzel kapcsolatban a cég.

A másik az, amit a főigazgató úr is említett, ez a határozat, ami az új határidőket, ami 2021 és 2022 véghatáridőket jelöl meg, ebben kvázi javaslatként szerepel az, hogy a legjobb kármentesítési megoldás megtalálásának érdekében célszerű lehet esetleg a tényfeltárás megismétlése, és ez nyilván egy új beavatkozási tervet és egy új költségbecslést is jelent. Ennek is abszolút lehet relevanciája, az eltelt időre való tekintettel. Nyilván ez is egy elképzelhető út a továbbiakra való tekintettel.

A talajjal kapcsolatban azt tudom elmondani, hogy maga a szennyezett talaj, amit ártalmatlanításra ki kell termelni, az 185 ezer tonna körüli, de mivel bizonyos területeken ez 12 méter mélyen található, ez a földtömeg, amit elnök asszony említett, ez a tiszta föld megmozgatását is magában foglalja, amit deponálni kell majd a kármentesítés folyamán. Maga a veszélyes hulladéknak minősülő szennyezett talaj 185 ezer tonna.

ELNÖK: Köszönöm. Hasznos úr?

HASZNOS GÁBOR (Agrárminisztérium): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Részben abban vagyok megszólítva, hogy igen, valóban egy barnamezős fejlesztési koncepció irányában munkálkodunk az Agrárminisztériumon belül. Ennek részben alapot adott az, hogy a nyár közepén egy ilyen középtávú intézkedési tervet is kidolgoztunk a sürgős és aktuális kármentesítési feladatokra. Amiben történetesen az az eset is szerepelt, amit elnök asszony is említett, hogy valóban sok esetben a megelőzés sokkal hatékonyabb és a legjobb megoldást jelentené.

Igen, egyetértek a gondolat végén elhangzottakkal, tehát akkor lesz hatékony a barnamezős fejlesztési koncepció, ha a zöldterület, a zöldmezős beruházások irányában egy nagyon szigorú korlátozást tudunk bevezetni, mint ahogy azt látjuk Németországban, Ausztriában, hogy valahol határt kell szabni a települések terjeszkedésének, és újabb ipari parkok létesítésének, és ezeket kellene átirányítani olyan területre, ahol a meglévő infrastruktúra jelen van, a szennyezettség mértéke ismert, és a beavatkozás költsége is tervezhető. Tehát ehhez kellene eljutni az OKKP-nak, hogy ezeket a területeket olyan szinten felmérje, hogy szinte egy ilyen kínálati dossziében ezeket közzé lehessen tenni.

Annyit tudok erről most nyilatkozni, hogy folyamatban van ennek a vitája, a tárcákkal egyeztetünk, a sikerességéről igazán még nem tudok előre mit mondani. A többi kérdésre nagyjából válaszokat kaptunk, nem tudom, hogy azzal kapcsolatban felmerül-e újabb kérdés. Bencsik alelnök úrnak azért annyiban válaszolnék, hogy valóban a kilencvenes években már történtek olyan intézkedések, ami a régi technológia leváltásával kapcsolódott össze, de még nem voltak meg azok a jogszabályok, amivel egy kármentesítési célértéket meg lehetett volna határozni, hogy mi az az elfogadható szint, amire meg kell tisztítani. Abban az időszakban kerültek ezek kidolgozásra, egyedi határértéket kapott a Metallochemia gyárterület, és a garéi lerakóra is külön egyedi határértéket kellett annak idején elfogadtatni. Tehát gyakorlatilag csak 2000 után beszélhetünk kármentesítési intézkedésekről.

Arra is felhívnom a figyelmet, hogy egy kármentesítés nem feltétlenül csak a beavatkozási szakasz, hanem itt, a területen a szennyezettség feltárása, tényfeltárás, a talajvíz mozgásának ismerete, monitoringterv alapján kiépíteni

a monitoringrendszer, ezek mind kármentesítési intézkedéseknek minősülnek a jelenlegi hatályos jogszabály szerint. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem képviselőtársaimat... (*Senki sem jelentkezik.*) Most nem kívánnak szólni. Előzetesen hárman jelezték, hogy szeretnének felszólalni a bizottság ülésén. Erről a bizottságnak szavaznia kell. Egyrészt Tömöri Balázs, a Greenpeace Magyarország Egyesület szakértője, illetve Burján Ferenc LMP-s óbudai önkormányzati képviselő, és Béres András ugyancsak óbudai önkormányzati képviselő szeretne hozzászólni. Javaslom, hogy egy szavazással döntsünk a lehetőség megadásáról.

Kérdezem, hogy a bizottság hozzájárul-e ahhoz, hogy Tömöri Balázs, Burján Ferenc és Béres András lehetőséget kapjon egy-egy rövid időtartamú hozzászólásra a napirendi pont keretében. Aki egyetért ezzel, kézfeltartással jelezze! (*Szavazás.*) Egyhangú. Ellene? (*Senki sem jelentkezik.*) Senki. Tartózkodott? (*Senki sem jelentkezik.*) Nincs jelzés. Megállapítom, és egyben megköszönöm, hogy a bizottság felszólalási lehetőséget biztosít az említetteknek. Először Tömöri Balásznak adom meg a szót. Az időkeret maximum öt perc.

TÖMÖRI BALÁZS (Greenpeace Magyarország Egyesület): Jó napot kívánok! Nagyon köszönöm a meghívást. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Vendégek! A Greenpeace Magyarország Egyesület részéről vagyok itt. Valóban, az ominózus október 9-ei mérést mi jegyeztük, és az eredmények annyira sokkolóak voltak, hogy bejárták a sajtót. Ezzel a területtel azért ennél jóval régebben foglalkozunk, ahogy van egy kampányunk, a „Méregzett örökségünk”, aminek Simon Gergely regionális vegyianyag-szakértő a fő felelőse, helyette vagyok most itt, nem tudott személyesen itt lenni külföldi út miatt.

Elhangzott, hogy ennek a területnek végül is a teljes kármentesítési eljárása 1996 óta húzódik, de 2000 óta már jogszabályok is lehetővé tennék, hogy valami történjen. Azt látjuk, hogy nagyon sok látszat-előrelépés van, de érdemi előrelépés nem nagyon. Újabb tényfeltárások lesznek szükségesek, ha nem történik konkrétan érdemi előrelépés. Most feltárás következik, ami után cselekmény nem, utána ez indokoltá teszi, hogy újra tényfeltárás következzen, miközben itt egy állami cég felelősségéről van szó, egy földgázszolgáltatóról, míg korábban valóban nemzetközi cégek is érintettek voltak. Sem abban az időszakban nem történt ennek az ügynek a prioritásként való kezelése, sem pedig most, úgy látjuk.

Egy olyan időszakban, amikor magáncégek Föld körüli pályára állítanak egy új autómódellet, abban az időszakban 22 hektáron elhelyezkedő 180 ezer tonna szennyezett földnek a kármentesítése egy ekkora országnak, egy ekkora állami cégnek nem jelenthet ennyi évig problémát, 22 évig problémát. Szerintem teljesen jogos a társadalom elvárása, hogy az Országos Kármentesítési Programban ezeket az ügyeket, amik akut módon élővizet szennyeznek el - alkalmanként, nem folyamatosan -, ezeket kezeljük helyükön, és ezeket vegyük előre. Október végéig kellett volna a közbeszerzési eljárás kiírásának megtörténni, nem látjuk, hogy megtörtént volna. Az a félelmünk, hogy ez tovább nyúlik, és nem lesz itt nagyon érdemi előrelépés, ha nem gyorsítunk be. Lehetséges, hogy a Duna folyóból nem lehet kimutatni a szennyezést, de ezzel az erővel akkor a szennyező anyagokkal foglalkozó emberek, cégek a Margit hídról szép lassan, fokozatosan a Dunába

csorgathatnák a legszennyezőbb anyagaikat, mivel a hígítási hatás miatt ezt nem lehetne már egy híddal később kimutatni. Azt gondoljuk, hogy több fokozattal kellene gyorsítani ennek a kármentesítési ügynök a befejezésén, és ugyanúgy, ahogy a kormányzat az Illatos útnál is, és a Hortobágyi Nemzeti Parkot veszélyeztető kármentesítési eljárásnál is tényleg valós gondként, prioritásként kezelte az ügyet, úgy itt is ezt a 22 éves rettenetes szappanoperát meg kellene oldani. Nagyon köszönöm a figyelmet, és sok erőt, munkát kívánok. Viszontlátásra!

ELNÖK: Köszönöm szépen. Burján Ferencnek adnám meg a szót.

BURJÁN FERENC (Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata, LMP): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Az előttem felszólaló Tömöri Balázs a Greenpeace-től is elmondta, hogy tényleg nagyon régóta, tehát '96 óta húzódik érdemben ez a kármentesítés, tehát 22 éve. Huszonkét éve én a III. kerületi önkormányzatban körülbelül ebben az időszakban láttam két olyan opciót, amely pontosan a kármentesítésről szólt, bemutatók voltak, hogy hogyan fog ez megvalósulni. Mivel állami cég, és a Földgázszolgáltatóhoz tartozik, én úgy gondolom, és többen úgy gondoljuk a képviselő-testületben is, hogy ez az államra tartozik, és nem másra.

Hasznos Gábor úr fölvetette, hogy nem állami költségből kell ezt a problémát megoldani. Kérdezem én, miből. 1913 óta működik itt a cég, szennyezi a talajt, szennyezi az élővilágunkat, szennyezi a vizeinket. Gondolom, hogy ez nem lenne kérdés, hogy kinek a pénzéből kéne ezt rehabilitálni.

Kockázatkezelési kárfeltárás megkezdődik, mondta szintén Hasznos Gábor úr, feljegyeztem. Megkezdődött már sok-sok évvel ezelőtt, nagyon sok végrehajtási terv volt, jó párat láttunk, s mind-mind a sutba került, amikor vezérigazgató-váltásra került a sor. Most újra elkezdődik egy ilyen folyamat. Kérdezem én, hogy meddig kell erre várni, meddig kell várni az ott lakóknak, meddig kell várni az állampolgároknak azt, hogy egy ilyen barnamezős beruházásos dolog itt megvalósuljon, amit elnök asszony is itt felvetett. Ez egy nagyon jó dolog lenne, és nagyon örülnénk neki, ha ez az ügy végre nyugvópontra térne, nem szennyezné a vizeinket, és nem menne állandóan bele az arzéntól kezdve mindenféle szennyező anyag a Dunába, ahogy megjegyezte Halmai Orsolya is, hogy ezzel kapcsolatban valószínűleg nincsen kifolyás. De ez csak valószínű, mert van, bőven van. Mint a Greenpeace szakértője is megállapította, hogy nagyon sok mérgező anyag jut be a Dunába, és ezzel szennyezi a környezetünket.

De felhívnám a bizottság figyelmét másra is. Nemcsak itt van veszély, ezen a területen - most csak erről szól ez a dolog -, hanem az ürömi bányában lerakott gázmasszáknál is, amit szintén a Gázgyár vitt oda az ürömi bányába. Egy időben kiszivattyúzták a nagy részét, a többi ott maradt, amit nem tudtak kiszivattyúzni, és befalazták a falat, nem lehet bejutni. Az igazából a karsztvizünket veszélyezteti, amit szintén érdemes lenne feltárni és megvizsgálni. Erről nem szól a fáma, senki nem szól erről, pedig ez lehet, hogy talán még veszélyesebb is, mint ez a terület, ami itt elhangzott, hogy nem 200 ezer tonna, hanem csak 148 ezer tonna. Valószínű, de mindenképpen ezt kezelni kéne, és ezzel foglalkozni kéne nagyon sürgősen és nagyon hamar.

Tehát a kármentesítés vonatkozásában kérem a tisztelt bizottságot, hogy mihamarabb tegyenek pontot ez ügyben, és tegyenek javaslatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Béres Andrásnak adom meg a szót.

BÉRES ANDRÁS (Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata, Párbeszéd Magyarországért): Először is szeretném megköszönni a lehetőséget elnök asszonynak és a bizottságnak, hogy röviden én is hozzászólhatok. Illetve szeretném a Greenpeace-nek is megköszönni, hogy ismét felhívták a figyelmet erre a nagyon régi problémára.

Hogy lássuk, mi a helyzet. Adott egy 27 hektáros terület Óbuda szívében. Rajta van egy ipari műemlék, amit több milliárdból felújítottak, Óbuda egyik szimbóluma ez a gázgyári torony, és az egész terület szögesdróttal körbe van kerítve, és kutyákkal őrzik, hogy ne lehessen odamenni. Ez az egész terület a Duna partján van, Budapest szívében, egy iszonyatosan értékes terület, amit a helyi lakosok nem használhatnak évtizedek óta. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon rossz állapot. Ez az állapot nagyon régóta nem oldódik meg. Egyrészt nagyon tanulságos a helyzet, hogy mennyire át kell gondolni egy ipari beruházást. Száz évvel később szembesülünk azzal, hogy Budapest szívében van egy ilyen időzített bomba, miközben Paksot bővítjük, aminek esetleg ismét nagyon komoly környezeti vonzata lesz. Tehát át kéne gondolni ilyenkor ezeket a döntéseket.

De ami engem a Párbeszéd III. kerületi képviselőjeként érdekel, az az, hogy lépünk tovább abból, hogy a felelőst keressük. Tehát minden hivatal meg ezzel foglalkozó személy könnyen tud találni valaki mást, akinek ezt a problémát meg kéne oldania. Engem elsősorban az érdekelne, hogy hogy lehetne nagyon jó együttműködéssel ezt a problémát mielőbb megoldani. Ez nem pártkérdés, hiszen mindannyiunk egészségét egyformán veszélyezteti, mondjuk, a benzol vagy az arzén, tehát ugyanúgy megbetegszünk tőle, függetlenül attól, hogy hova ikszelünk majd a következő választásokon.

Bús Balázs polgármester úr még 2009-ben nagyon harcosan kikelt a probléma azonnali megoldásáért, akkor Demszky Gáborékat szólította fel arra, hogy azonnal oldják meg ezt a problémát, mert az óbudaiak egészsége veszélyben van. Azóta eltelt nyolc év, és azóta a döntéshozók egyszínűek. Tehát akik ebben dönthetnek, elsősorban nyilván a főváros és az állam, illetve valamennyire nyilván a kerület vezetése, de egy érdekkörben vannak. Tehát itt tényleg megoldásra kéne törekedni. Felmerült többször az, hogy nem állami pénzből kell ezt megoldani. Az a cég, amelyik kármentesítésre kötelezett, ha jól tudom, százszázalékosan állami tulajdonban van. Tehát arról beszélünk, hogy az állam melyik zsebéből rakjuk bele ezt a pénzt ebbe a kármentesítésbe. Mindenképpen közpénz lesz. Tehát nekem mint adófizető polgárnak teljesen mindegy, hogy melyik zsebből veszik elő, de nagyon jó lenne, ha ez megoldódna.

Ami még egy fontos kérdés, hogy szó volt arról, hogy újabb kockázatfelmérés lesz, és hogy ennek függvényében fogják megtalálni a legjobb megoldást. Ez számomra egy újabb kockázatot jelent, hiszen az előző kockázatfelmérés egy elég szigorú kármentesítést írt elő, és ha most egy újabb kockázatfelmérésnél esetleg azt fogják megállapítani, hogy nem kell annyira kármentesíteni, akkor egy félkész állapotot fogunk létrehozni, hogy, mondjuk, csak négy órát vagy nyolc órát lehet ott tartózkodni életvitelszerűen, mert

különben egészségtelen. Azt gondolom, hogy ha egy ilyenbe belekezdünk, akkor nem szabadna hagyni, hogy egy ilyen város közepén lévő területet nem tisztítunk meg teljesen.

Én kerületi képviselőként azt szeretném kérni, hogy lehetőleg gyorsítsák fel ezt a folyamatot, hogy a kerületi lakosok mielőbb visszakaphassák ezt a nagyon értékes területet, odamehessenek sétálni, kikapcsolódni, vagy legyen ott egy olyan közfunkció, ami mindannyiunk érdekeit szolgálja, illetve figyeljenek arra is nagyon, hogy az egész kármentesítés az óbudai polgárok minimális kényelmetlensége mellett történjen meg. Amit eddig elfogadtak, az egy ilyen sátoros eljárás, ami azt jelenti, hogy sátor alatt termelik ki a földet, minimális bűzhatással jár, és minimálisan okoz egészségkárosodást meg kellemetlenséget a helyieknek. Én kerületi képviselőként nagyon szeretném kérni, hogy ebből ne engedjenek, és egy ilyen eljárással tisztítsák ezt meg. Nagyon örülök, hogy most ennyi ember gondolkodik ezen, és remélem, hogy ez eredménnyel fog járni. Köszönöm a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem még egyszer képviselőtársaimat, kívánnak-e még hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Úgy látom, nem. Szeretném megkérdezni az előadóinkat, hogy az elhangzottakra kívánnak-e még reagálni. *(Senki sem jelentkezik.)* Nem kívánnak reagálni.

Akkor azzal zárnám le a napirendi pontot és köszönöm meg az előadók részvételét, hogy látszik az, hogy még nagyon sok nyitott kérdés van a kármentesítéssel kapcsolatban, hiszen most folynak azok a vizsgálatok, hogy akkor várhatóan mennyibe kerülhet ennek a területnek a mostani állapot szerinti kármentesítése. Majd akkor az is kérdés lesz, hol találnak arra vállalkozót, szereplőt, aki ezt megvalósítja. Viszont azt azért reméljük, hogy felgyorsulnak az események, és mihamarabb megkezdődhet majd a gyakorlatban is a kármentesítés. Nem tudom, hogy a későbbi időszakban a bizottság majd hogyan fog arról dönteni, lehet, hogy egy későbbi szakaszban újra kérnénk majd egy tájékoztatást az előrehaladásról. Még egyszer megköszönöm az előadónak a részvételt, további jó munkát kívánok.

Kétperces technikai szünetet rendelék el annak érdekében, hogy a következő napirendi pont előadói el tudják foglalni helyüket. *(Rövid szünet.)*

(Bencsik János, a bizottság alelnöke átveszi az ülés vezetését.)

Tájékoztató a Paksi Atomerőmű működése során az elmúlt időszakban felmerült problémák, leállások üzemeltetési, szabályozási és hatósági kérdéseiről

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Folytatjuk ülésünket. Tisztelettel köszöntöm a harmadik napirendi ponttal kapcsolatosan meghívott és jelen lévő felelős vezetőket, szakértőket. A napirendünk pontos címe a következő: tájékoztató a Paksi Atomerőmű működése során az elmúlt időszakban felmerült problémák, leállások üzemeltetési, szabályozási és hatósági kérdéseiről.

Tisztelettel köszöntöm Pekárik Géza vezérigazgató urat és dr. Kovács Antal kommunikációs igazgató urat, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt.-től. Továbbá köszöntöm Kádár Andrea helyettes államtitkár asszonyt, dr. Majoros Ágnes főosztályvezető-helyettes asszonyt az Innovációs és Technológiai Minisztérium részéről, Fichtinger Gyula főigazgató urat az Országos

Atomenergia Hivatalból, Számel Péter osztályvezető urat a Magyar Villamos Művek Zrt. képviselőjében, továbbá dr. Gonda Zsolt főosztályvezető urat a Miniszterelnöki Kormányirodától.

A mai napirendünk jogosultságát alapvetően a Paksi Atomerőmű meglévő blokkjaival kapcsolatos üzemeltetési kérdések keletkezették. Az elmúlt hónapok során jó néhányszor került be a közvéleménybe is a híradásokon keresztül a Paksi Atomerőmű, egyrészt a Duna alacsony vízállása miatt, másrészt pedig időközönkénti tervezett, illetve nem tervezett leállások kapcsán.

A kérdés, ami megfogalmazódott, hogy az elmúlt hónapokban bekövetkezett leállásoknak mi volt a valódi oka, melyek voltak a tervezett, melyek voltak a nem tervezett leállások, a nem tervezett leállásoknak milyen műszaki eredője volt. Magát a közvéleményt is erőteljesen foglalkoztatta, mert az egy egyszerű és érthető kérdés, hogy ha a Paksi Atomerőmű működése során a szükséges hűtési technológia a Duna vizére alapozódik, akkor értelemszerűen a Duna rendkívüli alacsony vízállása közvetlenül is érintheti magának a hűtési technológiának az üzembiztonságát, míg a másik oldalon kérdésként merül fel, hogy a környezetvédelmi szempontok alapján meghatározott 30 Celsius-fokos kibocsátási határérték tartható volt, nem volt tartható, és a későbbi üzemeltetésre vonatkozóan pedig kérdésként merül fel, hogy tervezi-e a Paksi Atomerőmű a hűtővíz biztosításával, illetve a már használt hűtővíz kibocsátásával kapcsolatos feltételek javítását, monitoringrendszer fejlesztését annak érdekében, hogy azok a viták, amelyek itt fölmerültek hónapokon keresztül, hogy a kibocsátási paramétereknek megfelelt-e, előírásoknak megfelelt-e a kibocsátott víz hőmérséklete vagy sem, az eltérő mérési technológiák befolyásolhatják-e nézőpontok alakulását.

Tehát tisztelettel kérem a vezérigazgató urat, hogy szíveskedjen tájékoztatást adni az alapvető működési feltételekről, leállásokról. Köszönöm szépen.

Pekárik Géza tájékoztatója

PEKÁRIK GÉZA főigazgató (MVM Paksi Atomerőmű Zrt.): Köszönöm szépen a felvezetést. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Azzal kezdeném, hogy a Paksi Atomerőművet negyedik évtizede üzemelteti a Paksi Atomerőmű Vállalat, illetve a Paksi Atomerőmű Zrt. jelenleg. Atomerőműről lévén szó, az irányítási rendszerünk legfontosabb eleme a nukleáris biztonság, illetve a biztonság primátusának a szavatolása. Ennek megfelelően alakítottuk ki ezt az integrált irányítási rendszert. Az integrált irányítási rendszerbe bevettük az atomtörvény, illetve az alatta lévő rendeletek és nukleáris biztonsági szabályzatok összes követelményét, az ennek való megfelelés módszereit. Nyilván az irányítási rendszer tartalmazza a működési területekre egyéb vonatkozó jogszabályok, törvények, rendeletek való megfelelést is. Ugyanakkor az irányítási rendszerben tekintettel vagyunk a nemzetközi követelmények és ajánlások teljesítésére is. Ilyenek a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által megfogalmazott javaslatok, illetve az Atomerőművet Üzemeltetők Világszövetségének az ajánlásai és követelményei.

A nemzetközi ajánlások, követelmények teljesüléséről és az általunk végzett gyakorlat ennek való megfeleléséről az erőmű történetében eddig 18 alkalommal történt nemzetközi felülvizsgáló csapat által értékelés. Minden egyes alkalommal kiváló eredményt ért el az atomerőmű a vizsgálatok során.

A napirendi ponttal szigorúan összefüggésben értékeltük az elmúlt időszak rendelkezésre állási paramétereit, illetve mutatóit. A WANO-mutatók - ez az Atomerőművet Üzemeltetők Nemzetközi Szövetségének a mutatórendszere - alapján végeztük ezt a tevékenységet. Erről azt érdemes megjegyezni, hogy ezeket a mutatókat hosszabb időre vonatkoztatva érdemes figyelni, mert vannak olyan periódusok, lásd az elmúlt néhány hónap is, amikor nyilván gyakoribb lehet a terhelésváltoztatások trendje. Ezt általában, illetve a WANO ajánlásai alapján 3 éves intervallumra vesszük figyelembe.

Az Európai Unióban VVER erőműtípusokat üzemeltető társaságok közül 18 ilyen blokk üzemel jelenleg az Európai Unióban, ami VVER-típusú. A paksi blokkok rendelkezésre állása, a közép-, illetve a felső kategóriában található, a 4-es blokk, illetve 1-es blokk a felső kategóriában, a 2-3-as pedig a középmezőnyben szerepel a 18 blokk közül, tehát viszonylag jó értéket érünk el. A nem tervezett termelés kiesések aránya is ugyanezt a képet mutatja, a 4-es blokk, illetve az 1-es blokk, amelyek a jó tartományban, a 2-3-as blokk pedig a középmezőnyben szerepel a WANO-értékelések alapján. Az első féléves adatok alapján készült ez az értékelés, a második féléves értelemszerűen még nem áll rendelkezésre, hiszen a nemzetközi adatok nem jelentek meg, meg a vizsgálati ciklusidő sem telt még el.

2018-ra vetítve a teljesítményváltozásokat - és itt azokat vettem számításba, amelyek 100 megawatt villamos teljesítményt meghaladó teljesítménycsökkenések, illetve teljesítményváltozások voltak -, összesen 22 alkalommal történt ilyen. Ebből 2 volt az éves blokki főjavítás, ezekkel nem is foglalkoznék, ütemtervszerűen, a villamos elosztóval egyeztetett módon történt meg a 2-es, illetve a 3-as blokk főjavítása az elmúlt időszakban. Húsz olyan alkalom volt, amikor 100 megawattot meghaladó terheléscsökkentést végeztünk a blokkokon - a négy blokkra érvényes ez az adat. Ebből 6 alkalommal történt olyan terheléscsökkentés, amit generátor, gerjesztőgép, illetve a gerjesztőgéphez kapcsolódó szénkefecserék végrehajtására tettünk meg.

Négy alkalommal történt cseppleválasztó és túlhevítő, második fokozatú csapadékgyűjtő, szintszabályzó szelep, illetve az ehhez kapcsolódó irányítástechnika javítása miatt ilyen terhelésváltozás. Három alkalommal történt turbinakondenzátor-, illetve kondenzátor-hűtővízszivattyú szűrőtisztítása miatt terheléscsökkentés. Ez utóbbi, amire az elnök úr is utalt, az alacsony vízállás mellett bekövetkező szűrőeltömődés tisztításához kellett a szivattyút leállítani, emiatt volt szükséges terheléscsökkentés. Három alkalommal egyedi rendszerem-meghibásodás történt irányítástechnikai rendszerelemeken, ebben volt hőmérő, volt tápegység, illetve ehhez hasonló kisfrekvenciás átalakító. Két alkalommal történt villamos rendszeren egyedi meghibásodás, ezek nagyfeszültségű rendszerek voltak, a 400 kilovoltos állomásnak volt egy megszakítója, ez az év elején történt, illetve két alkalommal történt egyedi berendezésmeghibásodás gépészrendszeren, ebből sajnos a múlt héten volt az egyik, ami a 2-es blokki dízelgenerátor egyik hengerhüvelyének tömörtelensége volt, emiatt állt a 2-es blokk. Tehát összességében ezek azok a beavatkozások, amelyek 100 megawattot meghaladó teljesítményváltozásokat jelentettek.

Nagyon izgalmas kérdés volt a sajtóban a hőségperiódusban történő viselkedése az atomerőműnek. Ebben az időszakban, amikor a hőségperiódus tartott, az időjárás előrejelzés és a hatósági korlátok figyelembevételével alakítottuk ki a termelési tervet, illetve a menetrendet. Ennek keretében öt

alkalommal blokkonként 2,5 megawattnyi villamos teljesítményt csökkentettünk, ez messze elmarad a 100 megawattos szokásos teljesítménycsökkentéstől, illetve két alkalommal blokkonként 5 megawattnyi, azaz összesen 20 megawattnyi villamos teljesítménycsökkentést hajtottunk végre. A rendkívüli meleg miatt blokk-, illetve turbinaállásra nem volt szükség. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen vezérigazgató úr tájékoztatását. Kérdezem, hogy a tulajdonosi jogokat gyakorló Magyar Villamos Művek részéről Számel úr kíván-e kiegészítést tenni. Ha igen, akkor megvan rá a lehetősége.

SZÁMEL PÉTER (MVM Zrt.): Köszönöm, nem tartom szükségesnek.

ELNÖK: Köszönöm. A szakterületért felelős kormányzati munkamegosztásban felelősséget viselő ITM részéről helyettes államtitkár asszony kíván-e kiegészítést tenni?

KÁDÁR ANDREA helyettes államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): Köszönöm szépen, nem kívánok kiegészítést tenni az elhangzottakhoz.

ELNÖK: Viszont elvárnánk, hogy ha lehetséges, akkor a hatóság részéről Fichtinger Gyula főigazgató úr azért röviden foglalja össze magának a hivatalnak az álláspontját, és az sem lenne nagy baj, ha a nem tervezett leállások mögött lévő műszaki meghibásodások súlyossági besorolásáról is beszélne, hogy ezek milyen jelentőségű meghibásodások voltak. Illetve a korábbi évek tapasztalatait figyelembe véve, ha idősoros táblázatban rögzítenénk azt, hogy az elmúlt években hányszor kellett műszaki meghibásodás miatt visszaterhelni az atomerőmű turbináit, akkor az nagy segítséget nyújtana a további kérdések megfogalmazása szempontjából. Köszönöm szépen.

Fichtinger Gyula tájékoztatója

FICHTINGER GYULA főigazgató (Országos Atomenergia Hivatal): Köszönöm szépen. Az Országos Atomenergia Hivatal a nukleáris biztonság szempontjából vizsgálja, értékeli, felügyeli a Paksi Atomerőművet, annak működését. Itt fontosnak tartom pontosítani azt, hogy a Paksi Atomerőmű üzemi manőverei, leterhelése nem feltétlenül vannak összefüggésben a nukleáris biztonsággal.

Mi azokkal az eseményekkel, történésekkel foglalkozunk kiemelten, amelyek bármilyen kapcsolatba hozhatók is a nukleáris biztonsággal. Ahhoz, hogy ennek a kötelezettségünknek eleget tudjunk tenni, működtetünk egy úgynevezett jelentési rendszert a Paksi Atomerőműben. A biztonság szempontjából meghatározó események bejelentését írtuk elő az erőmű számára. Kétfajta eseménykört különböztetünk meg. Az egyik azon események köre, amelyeket haladéktalanul be kell jelenteni a hatóságnak, hogy a szükséges intézkedéseket meg tudjuk tenni, ha szükséges, illetve van egy enyhébb kategória, a nem azonnali jelentésköteles esemény, ezeket szintén kivizsgáljuk, és elvárjuk, hogy az erőmű is kivizsgálja. Az értékelések alapján, ha szükséges, intézkedéseket határozzunk meg.

Hogy a számokat értelmezni lehessen, mondanék néhány példát arra, hogy az elmúlt időszakban, tavaly, tavalyelőtt, illetve 2018 október végéig ezen események, amelyeket bejelentett az erőmű, illetve amelyeket vizsgáltunk, ezek a számok hogyan alakultak. 2018. október végéig összesen 15 olyan esemény volt, amelyet a hatóságnak jelenteni kellett. Ebben vannak olyanok, amelyek teljesítménycsökkenéssel jártak, voltak olyanok, amelyek jelentős terheléscsökkenéssel jártak, illetve voltak egyéb dolgok is, tehát a teljesítménycsökkentéssel semmiképpen sem lehet összefüggésbe hozni ezeket. 2018-ban 15 ilyen esemény történt november elejéig, 2017-ben 17 ilyen volt, 2016-ban 17 ilyen volt. Tehát ha a jelentésköteles kategóriába tartozó eseményeket nézzük, akkor tulajdonképpen itt emelkedés vagy romló tendencia nem mutatható ki.

Attól függetlenül, hogy milyen eseményeket jelent az erőmű, a hatóság egyéb történéseket is vizsgál. Mint említettem, idén ezt a 15 eseményt természetesen automatikusan vizsgáljuk, ezen túlmenően összességében még 37 esemény vizsgálatára került sor, a hatóság ennyi eseményt vizsgál. Ez a szám 2017-ben 46 volt, 2016-ban 40, tehát azt lehet ebből következtetésként levonni, hogy az utolsó néhány évben a jelentésköteles események száma gyakorlatilag azonos szinten van, illetve az ezekhez és egyéb történésekhez tartozó hatósági vizsgálatok száma is stagnál, nem mozdul el pozitív irányba.

Van az atomerőműben számos olyan védelmi rendszer, ami a biztonságot garantálja. A legfontosabb ilyen működésnek, biztonsági garanciának mi az üzemzavari védelem működését tartjuk. Ez az az automatikus működés, ami a reaktorban folyó láncreakciót szükség esetén leállítja automatikusan. Ez egy szokásos biztonsági mutató a nemzetközi gyakorlatban is. 2016-ban egy alkalommal került sor ilyen működésre, 2017-ben egy alkalommal, 2018-ban egy alkalommal. Ezt mi úgy értelmezzük, hogy ha a műszaki paraméterek, körülmények indokolják, akkor a meglévő beépített, legfontosabb biztonsági rendszer működőképes, és valóban működött is. Tehát igazából ez nem egy negatív mutató, azt mutatja, hogy igen kevés alkalommal volt rá szükség, és akkor működött is.

Van egy másik összetevője a nukleáris biztonságnak, ez a személyzet tevékenysége. Az aktuális biztonsági mutatórendszerben ezt mi a műszaki üzemeltetési szabályzat betartásával vagy annak megsértésével szoktuk mérni. Ez azt jelenti, hogy a személyzet minden körülmények között köteles a meglévő protokollokat, eljárásrendeket követni normál üzemben, illetve üzemzavarok esetén is. Amennyiben ezektől eltér, úgy ítéljük meg, hogy itt személyi hibás beavatkozás történt, függetlenül attól, hogy ennek voltak-e következményei vagy nem, egyszerűen az írott rendtől való eltérést is szoktuk vizsgálni. 2015-ben, 2016-ban, 2017-ben, 2018-ban ilyen eseményt nem azonosítottunk, utoljára 2014-ben volt, illetve még előtte három alkalommal, az elmúlt tíz évben ezek száma az évi egyet érte el. Tehát ebben a vonatkozásban a 2018. év semmilyen negatív mutatót nem produkált.

Az atomerőművekben bekövetkező események értékeléséhez, közérthető értékeléséhez a nemzetközi szervezet kidolgozott egy értékelési skálát, ez az úgynevezett INES skála. Ez egy hétfokozatú skála, ahol a különböző eseményeket súlyosságuktól függően be szoktuk sorolni. 2018-ban - tehát az idei évről beszélünk - skálán kívüli esemény volt valamennyi, 2017-ben skálán kívüli volt, 2016-ban skálán kívüli volt és így tovább, és így tovább. Utoljára a skálába tartozó INES 1. fokozatot 2012-ben érte el egy esemény a Paksi Atomerőműben. Tehát ha az esemény közérthető súlyossága szerint

értékeljük a bekövetkezett eseményeket, az elmúlt néhány évben és 2018-ban sem történt olyan esemény, ami a skálára felkerült volna.

Említettem, hogy tizenegynéhány esemény történt a Paksi Atomerőműben idén. Készítettük egy gyorsértékelést, hogy milyen módon hozhatók kapcsolatba ezek a nukleáris biztonsággal. Az említett események közül 5 olyan eseményt lehet azonosítani, amelynél az esemény kiváltó okaként valamely biztonságba osztályba sorolt rendszerelem meghibásodása nevesíthető. Ez azt jelenti, hogy ezek a meghibásodások, ha egyéb biztonsági rendszerek, illetve intézkedések nem működtek volna az erőműben, vezethettek volna olyan eseményhez, ami nem skálán kívüli, nullás besorolást vagy egyéb, jelentéktelen besorolást kap, de igazából ezeknél a kiegészítő biztonsági intézkedések megfelelő garanciát adtak. Az összes többi eseménynél biztonsági osztályba nem sorolt rendszerelem hibája okozta az eseményt, ennél fogva mint eseményt, mi nyilvántartjuk, de a biztonsági osztályba sorolt legfontosabb garanciális elemek nem sérültek.

Az említett Duna-vízszinttel, illetve a Duna hőmérsékletéhez kapcsolódó problémákkal kapcsolatban annyit említenék meg, hogy a Duna magas hőmérsékletével kapcsolatos problémák és intézkedések semmilyen nukleáris biztonsági kérdést nem vetnek fel, környezetvédelmi, vízvédelmi problémákról beszélünk. Az alacsony vízszint okozhat biztonsági problémát, itt a meglévő tapasztalatok, illetve a rendelkezésre álló műszaki megoldások a nukleáris biztonságot minden körülmények között garantálják. A Duna alacsony vízállása esetén 200-300 köbméter/másodperc a Duna vízhozama, a biztonsági rendszerek működtetéséhez 10 köbméter/másodperc vízre van szükség. A műszaki megoldás, azaz ha elrekesztjük a hidegvíz-csatorna beömlőnyílását, és szivattyúval átemeljük a biztonsági rendszerek működéséhez szükséges hűtővizet, látszik, hogy mint műszaki feladat, nem igazán jelentős, tehát a 10 köbméter/másodperc a Duna bármilyen alacsony vízhozamánál és alacsony állásánál is ezekkel a megoldásokkal garantálható.

A bevezetőben talán említettem, hogy üzemeltetési kérdésekkel, üzembiztonsággal, rendelkezésre állással az Atomenergia Hivatal nem foglalkozik, kizárólag a nukleáris biztonság garanciáit vizsgáljuk. Az az értékelés, amit a 2018-ban bekövetkezett eseményekről, történésekről adtam, az egy nagyon rövid összefoglaló értékelés. Minden évben az év végén a teljes év történéseit feldolgozzuk, újraértékeljük, valószínű biztonsági elemzéssel ellenőrizzük a determinisztikus elemzések eredményeit, és erről egy átfogó értékelő tanulmány készül, amelynek alapján, ha szükséges, javító intézkedéseket határozzunk meg a Paksi Atomerőmű számára. Mint említettem, ez évente készül, és a teljes évi összes eseményt, illetve egyéb biztonsági mutatókat is feldolgozza.

Az eseményeken kívül, ezen események értékelésén kívül egy komplex biztonsági mutatórendszert is működtetünk. Az erőmű teljes egészének működésére kiterjedően több tucat témakörben értékeljük a teljesítményét nemcsak az erőműnek, a többi létesítményünknek is, és ez alapján további intézkedéseket határozzunk meg, amennyiben szükséges. Illetve végzünk trendelemzést, hogy az előző évekhez képest van-e olyan terület, ahol említésre méltó elmozdulás van. Ehhez igazítjuk a következő éves ellenőrzési tervünket, illetve, mint mondtam, szükség szerint intézkedéseket rendelünk hozzá.

Visszatérve a beszámoló legelején elmondottakra, a 2018-ban bekövetkezett események biztonsági értékelésénél skálán kívüli értéket

kaptunk, és a teljes értékű, átfogó feldolgozással később fog a hatóság elkészülni, ha lezártuk az évet. Az eseményekkel kapcsolatban hatósági intézkedésre nem került sor 2018-ban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, főigazgató úr. Van-e kérdés a bizottság tagjai részéről? *(Nincs jelentkező.)* Nincs.

Van egy bejelentkezett hozzászólónk, Juhos László úr a Reális Zöldek Klub részéről jelezte, hogy három percben szeretne hozzászólni. Tisztelettel kérdezem a bizottság tagjait, egyetértenek-e a hozzászólási lehetőség megállapításával. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy egyhangúlag támogatta Juhos úr felszólalását a bizottság. Öné a szó.

JUHOS LÁSZLÓ elnök (Reális Zöldek Klub): Tisztelt Bizottság! Mindenekelőtt biztosítom a bizottságot arról, hogy a Reális Zöldek civil szervezete egyetért a magyar Országgyűlés azon felismerésével, amely belekerült az atomenergiáról szóló békés törvény CXVI. törvény preambulumaiba. A preambulomot majdnem szó szerint tudom idézni: a magyar Országgyűlés felismerte a nukleáris energia felhasználásának békés fontosságát az emberiség szempontjából. Az emberiségbe Magyarország is beletartozik, és a Reális Zöldek Klub is. A törvény 4. § (11) bekezdése szerint ezt a felismerést a közszolgálati médiaszolgáltatónak rendszeresen, tudományos módon műsorokban kellett volna a közszolgálati médiát hallgatók és nézők számára tudatosítani. Magyarországon 1996 óta van közszolgálati média, megmondom, hogy ezt a felismerést a közszolgálati média elszabotálta, és ehhez a Médiatanács statisztált. Ha ennek a szolgáltatásnak eleget tett volna a közszolgálati médiaszolgáltató, akkor 2014-ben az ellenzék Paks bővítéséből nem kreál politikai témát, és megtehetette ezt 2018-ban is, mert a kormányzati kommunikáció ebben a kérdésben nem kérte számon a közszolgálati médiának ezt a kötelezettségét.

Most rátérek röviden az itteni problémakörre. A négy paksi blokk 1982-1987 között került párhuzamos kapcsolásra. 1983-ban történt először a hűtési rendszerbe beavatkozás. A Magyar Villamos Művek Tröszt és a Paksi Atomerőmű együttes vezetése kutatóintézetek egybehangzó véleményének meghallgatásával körülbelül másfél méterrel lejjebb helyezte a szivattyúk csonkjait. Szeretném felhívni a tisztelt bizottság figyelmét arra, hogy 1983-ban, amikor ilyen kevés víztömegáram volt a Dunában, akkor 10 százalékkal kevesebb víz volt a Dunában, mint a mostani nyáron, amikor ezek a problémák jelentkeztek, amit a sajtó fölkapott.

Azt kell mondanom, annak ellenére, hogy most több víz volt Paks magasságában a Dunában, Pakson a vízszint fél méterrel alacsonyabb volt. Világos, hogy a magyar politikai elitnek tudomásul kellene venni, hogy felettünk 47 duzzasztás létesült, a Duna nem hoz Magyarországra hordalékot, és a Duna medre mélyül. Ezt a felismerést 2010-ben a Magyar Tudományos Akadémia is magáévá tette, kijelentette, hogy Paks hűtéséhez a fajszi vízlépcső - akkor még a Duna menti erőmű erősen bent volt a termelésben -, az adonyi vízlépcső pedig a Duna menti erőmű hűtéséhez hozzájárulna.

Én úgy gondolom, annak elhallgatása, hogy a Duna medre mélyül, és a Duna vizét vissza kellene fogni a hűtés szempontjából, meghatározó lenne Paks biztonsága szempontjából. Nem a nukleáris biztonsága szempontjából, mert teljesen egyetérték Fichtinger úr érvelésével, hogy Paksnak nukleáris problémája ezzel kapcsolatban nem jelentkezik. Az viszont jelentkezik, hogy

kiengedtük a Duna kulcsát a kezünkből a szlovákoknak, átengedtük a Duna kulcsát rosszindulatú, fölöttünk lévő országok összefogásával, és bizony korlátozni lehet Paks termelését, ami viszont nem nagyon használ ezeknek a blokkoknak. Én 1973-ban három hónapot kint voltam Voronyezsben, nekem az akkori főmérnök - ő is Vladislav volt, mint én - egy dolgot mondott: ide figyelj, Vladislav, ez a négy blokk olyan, mint az ökör, ezeket állandóan üzemeltetni kell, ezeket lehetőleg ne terheljétek vissza. 2003-ban sajnos Paks arra kényszerült, hogy visszaterhelje a blokkokat, hál' istennek Ausztriának volt annyi esze, hogy megnégyszerezte a szivattyús tározós vízerőműveket, aztán tudtuk exportálni a villanyunkat.

Tehát én azt mondom elsősorban, a politikai döntéshozóknak azt ajánlom, hogy próbálják meggondolni és a Magyar Tudományos Akadémiának is a véleményét elfogadni, ami benne van a Tudományos Akadémia által kiadott Megújuló energiák című összeállításban. Végül szűnjön meg az a dolog, hogy a Duna duzzasztása ökológiai agresszió a természettel szemben, amit '92-ben a Magyar Országgyűlés a '92. évi XL. törvénybe beleiktatott. Emlékeztetem a tisztelt politikusokat, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásunk előtt a Magyar Országgyűlés kénytelen volt ezt az ostoba törvényt visszavonni, és azóta nem létezik ez. De változatlanul fennáll ez a tabu, hogy a duzzasztást a magyar politikai elit, hogy úgy mondjam, tabutémának tekinti. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Csak az időérzék fejlesztése szempontjából szeretném jelezni, hogy kétszeresét használta el annak az időnek, amit kért a felszólalásához. Ha öt percet kért volna egyébként, azt is teljesítette volna a bizottság.

Tisztelettel kérdzem, hogy van-e még a bizottság tagjai részéről hozzászólási szándék. *(Senki sem jelentkezik.)* Úgy látom, hogy nincs. Szeretném megkérdezni meghívott vendégeinket, előadóinkat, hogy kívánnak-e reagálni az elhangzottakra. *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nem, akkor én tisztelettel köszönöm a személyes részvételüket, különösképpen azért, mert az atomenergia békés célú használata azért a társadalom egy jelentős részénél megosztó kérdésként merül fel. Éppen ezért nagyon fontos, hogy az üzemeltetéssel kapcsolatos biztonsági kérdésekről, tapasztalatokról a széles nyilvánosság előtt lehessen időközönként beszámolót tartani. Ez megtörtént. Éppen ezért köszönöm azt, hogy vezérigazgató úr, illetve Fichtinger főigazgató úr részletesen is tájékoztatást adott mindazokról az eseményekről, amelyek az elmúlt években bekövetkeztek, ezeknek az eseményeknek a besorolásáról, típusáról. Azt gondolom, hogy a Paksi Atomerőmű működése szempontjából meglévő társadalmi elfogadás fenntartásának érdekében mindezekre az információkra szükség volt. Ne érezzék tolakodásnak azt, ha a Fenntartható fejlődés bizottsága időközönként a jelenleg meglévő és működő paksi atomerőművi blokkokkal kapcsolatos tájékoztatást kér akár a tulajdonosi jogokat gyakorlótól, akár a szakfeladatot ellátó és felügyelő minisztérium részéről, akár az Atomenergia Hivatal részéről. Ez egy természetes dolog. Időközönként persze érdeklődést mutat a bizottság a jelenleg előkészítési és megvalósítási fázisban lévő új blokkok építésével kapcsolatosan is. A nyilvánosság biztosítása a legjobb gyógyszer a fölmerülő kérdések tisztességes körülmények közötti kitárgyalására. *(Jelzésre:)* Vezérigazgató úr mégiscsak kér lehetőséget.

PEKÁRIK GÉZA vezérigazgató (MVM Paksi Atomerőmű Zrt.): Igen, ezek után mégiscsak meggondoltam magam. Köszönöm szépen, elnök úr. Szeretném megragadni az alkalmat, és amennyiben a bizottság úgy gondolja, hogy szívesen szervezne egy kihelyezett ülést Paksi Atomerőmű telephellyel, akkor úgy, ahogy a múltban is erre volt példa, a jövőben is ennek a lehetőségét szeretnénk megteremteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen a meghívást. Én abban az esetben vennék részt jó szívvvel, ha elnök asszony nem követné a korábbi bizottsági elnök úr gyakorlatát, és nem sárga védőruhában érkezne a bizottság kihelyezett ülésére. *(Derültség.)* Egyébként köszönjük szépen a meghívást. Én köszönöm a bizottság kormánypárti és ellenzéki tagjainak is azt a figyelmet, amelyet tanúsítottak a napirend tárgyalása során. Ezt a napirendi pontot, még egyszer az előadók személyes jelenlétét megköszönve, lezárom, és átadom az ülés vezetését elnök asszonynak.

(Schmuck Erzsébet, a bizottság elnöke átveszi az ülés vezetését.)

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen. Én is megköszönöm, hogy itt voltak. Egyébként nekem is ugyanaz jutott eszembe, amire alelnök úr gondolt, hogy esetleg akkor megfontolhatjuk, ha nem kell azt a ruhát felvennem. *(Derültség.)* Jó munkát kívánok önöknek én is!

Egyebek

Térjünk át az utolsó napirendi pontunkra, az egyebekre. Néhány tájékoztatást szeretnék adni a bizottság tagjainak. A következő ülésünk időpontja még nem ismert. Nagyban függ a következő plenáris hét napirendjétől. Ha kapcsolódás miatt is kell összehívni jövő héten hétfőn délelőttre, akkor azt jelezni fogjuk.

A következő tájékoztatás, amit szeretnék elmondani, hogy november 14-én 11 órai kezdettel találkozót szervezünk környezetvédő civil szervezetekkel. Már egy ilyen volt, most ez annak a folytatása. Gyakorlatilag itt a környezetvédelemmel jobban érintett minisztériumi vezetőket is meghívjuk erre a találkozóra. Nagy szeretettel látjuk a bizottság tagjait is, ha idejük engedi, hogy ezen a civil találkozón vegyenek részt.

Következő pont, hogy az elnökséggel egyeztetve kezdeményeztem egy magyarországi hulladékgazdálkodási helyzettel foglalkozó napirendi pontot, ez egyelőre szervezés alatt van.

Amit még szeretnék kezdeményezni, hogy próbáljuk meg még ebben az évben Szijjártó külgazdasági miniszter urat meghívni annak apropóján, hogy nyáron, amikor az ENSZ-közgyűlés előtt tájékoztatást adott a magyarországi jelentésről, akkor ő saját magától ajánlotta fel, hogy szívesen az őszi, a tél folyamán, tehát ebben a ciklusban visszajönne tájékoztatást adni, hogy tulajdonképpen a fenntartható fejlődési célok végrehajtásával kapcsolatosan mi történt és milyen terveik vannak. Ugyancsak kezdeményezném, hogy Palkovics miniszter urat is hívjuk meg, egyrészt azzal összefüggésben, hogy december elején klímacsúcs lesz, esetleg kérdezzük meg, hogy mi a mostani klímacsúccsal kapcsolatban a hivatalos kormányálláspontra. Illetve Palkovics miniszter úr, akivel New Yorkban találkoztam ezen az ENSZ-közgyűlésen, felvetette, hogy szívesen eljönne a bizottság elé, mivel az Innovációs

Minisztériumban egy fenntarthatósági államtitkárságot hoztak létre, hogy tájékoztatnák esetleg a bizottságot arról, hogy milyen előrehaladás van, és mivel foglalkoznak. Tehát, ha a bizottság egyetért, kezdeményezném, hogy esetleg Palkovics miniszter urat is hívjuk meg. Át is adom a szót alelnök úrnak.

BENCSEK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Egyetértünk a kormánypárti képviselők is. Arra legyünk tekintettel, hogy november 5-e van, várhatóan december 15-ével, legalábbis akörül az Országgyűlés befejezi a működését, tehát addig tudunk mi is tervezni. Azt nem tudom, hogy milyen kötelezettségeink lesznek még a házelnök úr által meghatározott feladatokra, de az lenne a kérésem, hogy túl azért ne vállaljuk magunkat. Tehát az egyik tematikus ülésen én jónak tartom, hogy foglalkozunk a hulladékgazdálkodással, de ha lehetséges, nem tudom, hogy a sokat utazó miniszter urakat mennyire lehet összefogni csokorba, jó lenne, ha két miniszteri meghallgatásra egy bizottsági ülés keretében tudnánk sort keríteni, bár lehet, hogy ez hiú ábránd, lehet, hogy aztán csak az egyikük fog ráérni. Én tartok attól, hogy Szijjártó miniszter úrnak itt az év végi utazási kötelezettségei miatt nem nagyon fog menni. Lehet, hogy azt a következő esztendőre, nem januári időszakra, de a parlament tavaszi ülészakájának kezdetére, amikor még nem kapunk kötelezően tárgyalandó bizottsági feladatokat, akkor lehetne egy indító tavaszi bizottsági ülés keretében meghallgatni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gyakorlatilag én is így gondolom, hogy valószínűleg Szijjártó miniszter úr ebben az évben már nem fog tudni eljönni. Esetleg egy udvariassági emlékeztető, hogy ő kezdeményezte, ő mondta. Ha most esetleg meghívjuk, akkor talán a jövő év tavaszán biztos, hogy találunk egy időpontot. Köszönöm szépen. Van-e még az egyebekhez hozzászólás? *(Jelzésre:)* Parancsoljon!

BÖRÖCZ LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm. Nekem csak egy kérdésem lenne, ha már Fenntartható fejlődés bizottsága vagyunk. Sokszor látom azt, hogy váltakoznak az üveges, illetve a műanyag palackos kiszerezések a bizottsági ülésen. Most éppen üveges van, de már többször felvetődött bennem, hogy esetleg nem tudnánk-e javasolni, hogy a hulladékgazdálkodással összefüggésben az üveges beszerzést részesítsék előnyben a Házban, amivel biztosítják a bizottsági ülések ellátását. Szerintem lehet, hogy tőlünk ez logikus is lenne. *(Általános helyeslés.)*

ELNÖK: Azt gondolom, ebben egyetértés lehet és van a bizottságon belül, ahogy nézem az arcokat. *(A jelen lévő képviselők bólintanak.)* Igen, kezdeményezzük. Jó, köszönöm szépen. Írunk egy levelet a Hivatal elnökének és főigazgató úrnak.

Az ülés berekesztése

Ha nincsen más *(Nincs jelentkező.)*, akkor a mai bizottsági ülést lezárom. További szép napot és jó munkát kívánok!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 41 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Schmuck Erzsébet
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Horváth Éva Szilvia és Bihariné Zsebők Erika